

หน่วยที่ 3

ประชาคมอาเซียน

1. ความรู้ทั่วไปเกี่ยวกับประชาคมอาเซียน

1.1 ความเป็นมาของประชาคมอาเซียน

สมาคมประชาชาติแห่งเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ หรือ อาเซียน (Association of Southeast Asian Nations หรือ ASEAN) ก่อตั้งขึ้นโดยสมาชิก 5 ประเทศในภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ ได้แก่ ไทย อินโดนีเซีย มาเลเซีย ฟิลิปปินส์ และสิงคโปร์ โดยการลงนามใน “ปฏิญญากรุงเทพฯ” (Bangkok Declaration) เมื่อวันที่ 8 สิงหาคม 2510 เพื่อจัดตั้งสมาคมความร่วมมือกันในการเพิ่มอัตราการเจริญเติบโต ทางเศรษฐกิจ การพัฒนาสังคม การพัฒนาวัฒนธรรมในกลุ่มประเทศสมาชิก และการธำรงรักษาสันติภาพและความมั่นคง ในพื้นที่ และเป็นการเปิดโอกาสให้คลายข้อพิพาทระหว่างประเทศสมาชิกอย่างสันติของระดับภูมิภาคของประเทศต่างๆ ในเอเชีย

ประเทศในภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้พยายามร่วมมือในด้านต่างๆ หลายครั้ง แต่ประสบปัญหาหลายประการ จะเห็นได้จากช่วงปี 1961 ที่ประเทศไทย มลายา และฟิลิปปินส์ เริ่มจัดตั้งสมาคมเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ หรือ ASA (Association of Southeast Asia) ขึ้นแต่ก็ไม่คืบหน้าเพราะมลายา และฟิลิปปินส์มีความขัดแย้งในเรื่องกรรมสิทธิ์เหนือดินแดนซาบารห์ และซาราวัก (Acharya, 2000, p.78-82) ต่อมา มลายา อินโดนีเซีย และฟิลิปปินส์ได้ร่วมมือกันจัดตั้งกลุ่มมาฟิลินโด (MAPHILINDO) ในปี 1963 แต่ก็เกิดความขัดแย้งในเรื่องปัญหาเขตแดน และกรรมสิทธิ์เหนือหมู่เกาะ

จนกระทั่งเมื่อวันที่ 8 สิงหาคม 1967 พ.อ.(พิเศษ) ดร.ถนัด คอมันตร์ ได้เชิญรัฐมนตรีต่างประเทศจากอีก 4 ประเทศ คือ อินโดนีเซีย มาเลเซีย ฟิลิปปินส์ และสิงคโปร์ มาประชุมที่กรุงเทพฯ เพื่อจัดตั้งองค์การความร่วมมือในระดับภูมิภาค โดยใช้ชื่อว่า สมาคมเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ (Association of Southeast Asian Nations)

ปัจจัยที่มีอิทธิพลในการรวมกลุ่ม “อาเซียน” มีอยู่ด้วยกันหลายปัจจัยทั้งที่เป็นปัจจัยภายในและที่เป็นปัจจัยภายนอก โดยปัจจัยภายนอกนั้นมาจากความตึงเครียดในความสัมพันธ์ระหว่างมหาอำนาจเรื่องอุดมการณ์ระหว่างคอมมิวนิสต์ และเสรีประชาธิปไตยทำให้เกิดความหวาดระแวงร่วมกับช่วงการปฏิวัติวัฒนธรรมของจีน ทำให้ผู้นำประเทศในเอเชียอาคเนย์กังวลถึงเสถียรภาพ และความมั่นคงของภูมิภาค ด้วยการหาทางเลือกใหม่ และพยายามควบคุมความขัดแย้งระหว่างประเทศภายในภูมิภาค สำหรับปัจจัยภายในที่สำคัญนั้นเป็นเรื่องของการแทรกแซงการเมืองภายในจากคอมมิวนิสต์ ซึ่งทำให้ผู้นำประเทศในเอเชียอาคเนย์ตระหนักถึงภัยคุกคามร่วมกัน และมีความพยายามในการสร้างชาติกับการพัฒนาเศรษฐกิจแบบทุนนิยมเสรีเป็นแรงจูงใจในการรวมกลุ่ม

วัตถุประสงค์หลักที่กำหนดไว้ในปฏิญญาอาเซียน (The ASEAN Declaration) 7 ประการ ได้แก่

1. ส่งเสริมความเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจ ความก้าวหน้าทางสังคม และวัฒนธรรม
2. ส่งเสริมการมีเสถียรภาพ สันติภาพ และความมั่นคงของภูมิภาค
3. ส่งเสริมความร่วมมือทางเศรษฐกิจ สังคม วัฒนธรรม วิชาการ วิทยาศาสตร์ และด้านการบริหาร
4. ส่งเสริมความร่วมมือซึ่งกันและกันในการฝึกอบรม และการวิจัย
5. ส่งเสริมความร่วมมือในด้านเกษตรกรรม และอุตสาหกรรม การค้า การคมนาคม การสื่อสาร และปรับปรุงมาตรฐานการดำรงชีวิต
6. ส่งเสริมการมีหลักสูตรการศึกษาเอเชียตะวันออกเฉียงใต้
7. ส่งเสริมความร่วมมือกับองค์กรระดับภูมิภาค และองค์กรระหว่างประเทศ

เมื่อพิจารณาถึงการพัฒนาความร่วมมือตั้งแต่มีการจัดตั้งในปี 1967 จะเห็นว่า สามารถแบ่งการพัฒนาความร่วมมือด้านต่างๆออกได้เป็น 5 ระยะ กล่าวคือ

ระยะที่ 1 ระหว่างปี พ.ศ.2510 – 2520 ในช่วง 10 ปีแรก หลังจากการก่อตั้งอาเซียน ให้ความสำคัญต่อการจัดทำกรอบงานอย่างกว้างๆ ยืดหยุ่นได้ ทิศทางการดำเนินงานของอาเซียน เริ่มชัดเจนขึ้น ในเดือนกุมภาพันธ์ ปี พ.ศ.2519 เมื่อผู้นำอาเซียนได้มีการประชุมสุดยอดครั้งแรก ณ เกาะบาหลี ประเทศอินโดนีเซีย โดยได้ลงนาม “ปฏิญญาว่าด้วยความร่วมมืออาเซียน” (Declaration of ASEAN Concord) มีวัตถุประสงค์ในการที่จะเสริมสร้างพหุอนุภาพแห่งชาติอย่างเร่งด่วนด้วยการเพิ่มพูนความร่วมมือทางการเมือง เศรษฐกิจ สังคม และวัฒนธรรม เอกสารฉบับที่สองที่มีการลงนามกันคือ “สนธิสัญญามิตรภาพ และความร่วมมือในเอเชียตะวันออกเฉียงใต้” (Treaty of Amity and Cooperation in Southeast Asia: TAC) มีวัตถุประสงค์เพื่อส่งเสริมสันติภาพ มิตรภาพ และความร่วมมืออย่างถาวรระหว่างประชาชนในประเทศสมาชิก เอกสารฉบับที่สาม คือ “ความตกลงว่าด้วยการจัดตั้งสำนักเลขาธิการอาเซียน” เพื่อเป็นองค์กรกลางรับผิดชอบและประสานภารกิจต่างๆ ของอาเซียน เพื่อปรับปรุงการดำเนินงานให้มีประสิทธิภาพมากขึ้น

ระยะที่ 2 ระหว่างปี พ.ศ.2520 – 2530 เป็นช่วงของการขยายความร่วมมือทางเศรษฐกิจในอาเซียน โดยในปี พ.ศ.2520 (ค.ศ.1977) รัฐมนตรีต่างประเทศอาเซียนได้ลงนามในความตกลงว่าด้วยสิทธิพิเศษทางการค้าอาเซียน หรือ ASEAN PTA (Preferential Trading Arrangements : PTA) ซึ่งเป็นการให้สิทธิพิเศษโดยสมัครใจ และแลกเปลี่ยนสินค้ากับสินค้า สิทธิพิเศษส่วนใหญ่เป็นการลดภาษีศุลกากรขาเข้า และการผูกพันอัตราอากรขาเข้า ณ อัตราที่เรียกเก็บอยู่ หลังจากนั้นก็มีโครงการความร่วมมือทางอุตสาหกรรมต่างๆ ตามมา ได้แก่ โครงการอุตสาหกรรมอาเซียน (ASEAN Industrial Project : AIP) ปี พ.ศ. 2523 โครงการแบ่งผลิตทางอุตสาหกรรมอาเซียน (ASEAN Industrial Complementation : AIC) ปี พ.ศ. 2524 โครงการร่วมลงทุนด้านอุตสาหกรรมของอาเซียน (ASEAN Industrial Joint Ventures : AIJV) ปี พ.ศ. 2526 และโครงการแบ่งผลิตชิ้นส่วนยานยนต์ (Brand-to-Brand Complementation : BBC) ปี พ.ศ. 2532

ระยะที่ 3 ระหว่างปี พ.ศ.2530 – 2540 เป็นช่วงที่อาเซียนได้สมาชิกครบ 10 ประเทศ และเป็นช่วงที่ภูมิภาคประสบวิกฤติทางการเงิน และเศรษฐกิจรวมทั้งเกิดกระแสโลกาภิวัตน์ อาเซียนจึงหา

แนวทางที่จะขยายการค้าระหว่างกันให้มากยิ่งขึ้น โดยเฉพาะความตกลงว่าด้วยการใช้อัตราภาษีพิเศษที่เท่ากันสำหรับเขตการค้าเสรี อาเซียน (Common Effective Preferential Tariff : CEPT) ซึ่งเกิดจากการประชุมสุดยอดอาเซียน ครั้งที่ 4 เมื่อเดือนมกราคม พ.ศ.2535 ณ ประเทศสิงคโปร์ และนายอานันท์ ปันยารชุน นายกรัฐมนตรีไทย ในขณะนั้นเป็นผู้เสนอให้อาเซียนพิจารณาเรื่องการจัดตั้งเขตการค้าเสรีอาเซียน (ASEAN Free Trade Area: AFTA) อย่างจริงจัง เพื่อใช้เป็นแนวทางหลักในการเสริมสร้างความร่วมมือด้านการค้า และแปรสภาพให้อาเซียนเป็นแหล่งดึงดูดการลงทุนจากภายนอก รวมทั้งการประชุมสุดยอดอาเซียนอย่างไม่เป็นทางการ ครั้งที่ 2 เมื่อเดือนธันวาคม พ.ศ.2540 ณ กรุงกัวลาลัมเปอร์ ประเทศมาเลเซีย ในโอกาสครบรอบ 30 ปีของการจัดตั้งอาเซียน ได้มีการกำหนดวิสัยทัศน์อาเซียน ค.ศ.2020 (The ASEAN Vision 2020) ซึ่งมีเป้าหมายหลัก 4 ประการเพื่อมุ่งพัฒนาอาเซียนไปสู่ "ประชาคมอาเซียน" (ASEAN Community) ให้เป็นผลสำเร็จภายในปี พ.ศ. 2563 (ค.ศ. 2020) รวมทั้งจัดโครงสร้างองค์กรของอาเซียนรองรับภารกิจ และพันธกิจ และแปลงสภาพอาเซียนจากองค์กรที่ร่วมมือกันแบบหลวมๆ พัฒนาสู่การเป็นนิติบุคคล ซึ่งเป็นที่มาของการนำหลักการนี้ไปร่างเป็น "กฎบัตรอาเซียน" (ASEAN Charter) ซึ่งทำหน้าที่เป็นธรรมนูญการบริหารปกครองกลุ่มประเทศอาเซียนเพื่อให้เกิด ความร่วมมือตามสโลแกน "สิบชาติ หนึ่งอาเซียน"

ระยะที่ 4 ระหว่างปี 2540 – ปัจจุบัน เป็นช่วงของการปรับปรุงองค์กรที่มีอยู่ให้สอดคล้องกับสภาพแวดล้อมที่เปลี่ยนแปลงไป โดยเฉพาะอย่างยิ่งการเร่งรัดพัฒนาเศรษฐกิจ และสังคมของกลุ่มประเทศสมาชิกอาเซียนใหม่ให้ทันกับระดับการพัฒนาของกลุ่มประเทศอาเซียนเดิม โดยการประกาศแผนปฏิบัติการฮานอยเพื่อขับเคลื่อนวิสัยทัศน์อาเซียน (Hanoi Plan of Action to Implement the ASEAN Vision 2020) อย่างเป็นทางการในการประชุมสุดยอดอาเซียน ครั้งที่ 6 เมื่อเดือนธันวาคม พ.ศ.2541 ณ กรุงฮานอย ประเทศเวียดนาม และในการประชุมสุดยอดอาเซียน ครั้งที่ 9 เมื่อเดือนตุลาคม พ.ศ.2546 ที่เกาะบาหลี ประเทศอินโดนีเซีย ผู้นำอาเซียนได้ประกาศ “ปฏิญญาว่าด้วยความร่วมมืออาเซียน II” (Declaration of ASEAN Concord II) หรือ “ความร่วมมือบาหลี II” (Bali Concord II) เรื่องการจัดตั้งประชาคมอาเซียนในปี พ.ศ.2563 (ค.ศ.2020) แต่เนื่องจากสถานการณ์โลกที่มีการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว และสภาพเศรษฐกิจที่มีการแข่งขันกันสูง ดังนั้นในการประชุมสุดยอดอาเซียนครั้งที่ 12 ณ เมืองเซบู ประเทศฟิลิปปินส์ เมื่อเดือนมกราคม พ.ศ.2550 ที่ประชุมจึงได้ลงนามใน “ปฏิญญาเซบูว่าด้วยการเร่งจัดตั้งประชาคมอาเซียนภายในปี ค.ศ.2015” (Cebu Declaration on the Acceleration of the Establishment of an ASEAN Community by 2015) และผู้นำอาเซียนได้ลงนามรับรองกฎบัตรอาเซียน (ASEAN Charter) ในการประชุมสุดยอดอาเซียน ครั้งที่ 13 เมื่อวันที่ 20 พฤศจิกายน พ.ศ.2550 ณ ประเทศสิงคโปร์ ในโอกาสครบรอบ 40 ของการก่อตั้งอาเซียน ซึ่งถือเป็นเอกสารประวัติศาสตร์สำคัญที่ปรับเปลี่ยนอาเซียนให้เป็นองค์กรระหว่างรัฐบาลที่มีสถานะเป็นนิติบุคคล ประเทศสมาชิกได้ให้สัตยาบันกฎบัตรอาเซียนครบทั้ง 10 ประเทศแล้วเมื่อวันที่ 15 พฤศจิกายน พ.ศ.2551 กฎบัตรอาเซียนจึงมีผลใช้บังคับตั้งแต่วันที่ 15 ธันวาคม พ.ศ.2551 เป็นต้นไป (ศูนย์ข้อมูลอาเซียน กรุงเทพมหานคร, 2558)

1.2 วัตถุประสงค์ของอาเซียน

กฎบัตรอาเซียน ซึ่งเปรียบเสมือนรัฐธรรมนูญของอาเซียนนั้นเป็นการวางกรอบทางกฎหมาย และโครงสร้างองค์กรให้กับอาเซียน โดยประมวลค่านิยม หลักการ และแนวปฏิบัติในอดีตของอาเซียนมาประกอบกันเป็นข้อปฏิบัติอย่างเป็นทางการของประเทศสมาชิกแล้ว ทั้งยังได้มีการปรับปรุงแก้ไข และสร้างกลไกใหม่ขึ้น พร้อมกำหนดขอบเขตหน้าที่ความรับผิดชอบขององค์กรที่สำคัญในอาเซียน ตลอดจนความสัมพันธ์ในการดำเนินงานขององค์กรเหล่านี้ ให้สอดคล้องกับความเปลี่ยนแปลงในโลกปัจจุบัน เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพของอาเซียนให้สามารถดำเนินการบรรลุตามวัตถุประสงค์ และเป้าหมายโดยเฉพาะอย่างยิ่งการขับเคลื่อนการรวมตัวของประชาคมอาเซียนให้ได้ภายในปี พ.ศ.2558 ตามที่ผู้นำอาเซียนได้ตกลงกันไว้

ทั้งนี้ ผู้นำอาเซียนได้ลงนามรับรองกฎบัตรอาเซียน ในการประชุมสุดยอดอาเซียน ครั้งที่ 13 เมื่อวันที่ 20 พฤศจิกายน 2550 ณ ประเทศสิงคโปร์ ในโอกาสครบรอบ 40 ของการก่อตั้งอาเซียน แสดงให้เห็นว่าอาเซียนกำลังแสดงให้เห็นถึงความก้าวหน้าของอาเซียนที่กำลังจะก้าวเดินไปด้วยกันอย่างมั่นใจระหว่างประเทศสมาชิกต่างๆ ทั้ง 10 ประเทศ และถือเป็นเอกสารประวัติศาสตร์ชิ้นสำคัญที่จะปรับเปลี่ยนอาเซียนให้เป็นองค์กรที่มีสถานะเป็นนิติบุคคล ในฐานะที่เป็นองค์กรระหว่างรัฐบาล (Asian Charter, Art.3, P.8) ประเทศสมาชิกได้ให้สัตยาบันกฎบัตรอาเซียน ครบทั้ง 10 ประเทศแล้ว เมื่อวันที่ 15 พฤศจิกายน 2551 กฎบัตรอาเซียนจึงมีผลใช้บังคับตั้งแต่วันที่ 15 ธ.ค. 2551 เป็นต้นไป

กฎบัตรอาเซียน ประกอบด้วยบทบัญญัติ 13 หมวด 55 ข้อ โดยมีสาระสำคัญในแต่ละหมวด ดังต่อไปนี้

หมวดที่ 1 ความมุ่งประสงค์ และหลักการของอาเซียน

หมวดที่ 2 สภาพบุคคลตามกฎหมายของอาเซียน ซึ่งระบุให้

หมวดที่ 3 สมาชิกภาพ (รัฐสมาชิก สิทธิ และพันธกรณีของรัฐสมาชิก และการรับสมาชิกใหม่)

หมวดที่ 4 โครงสร้างองค์กรของอาเซียน ซึ่งมีการกำหนดถึงโครงสร้างองค์กร และการทำงานของคณะกรรมการการทำงาน

หมวดที่ 5 องค์กรที่มีความสัมพันธ์กับอาเซียน

หมวดที่ 6 การคุ้มกัน และเอกสิทธิ์ เป็นเรื่องเอกสิทธิ์ต่างๆของอาเซียนในการได้รับความคุ้มครองจากรัฐสมาชิก รวมถึงเอกสิทธิ์ทางการทูต

หมวดที่ 7 กระบวนการตัดสินใจ ซึ่งระบุถึงเกณฑ์การตัดสินใจที่อยู่บนหลักการการปรึกษาหารือ และฉันทามติ

หมวดที่ 8 การระงับข้อพิพาท ซึ่งกำหนดให้รัฐสมาชิกต้องพยายามระงับข้อพิพาทอย่างสันติผ่านการสนทนา ปรึกษาหารือ เจรจาหรือการใช้คนกลาง การประนีประนอมหรือไกล่เกลี่ย

หมวดที่ 9 งบประมาณ และการเงิน เป็นการจัดทำงบประมาณของสำนักงานเลขาธิการอาเซียน

หมวดที่ 10 การบริหาร และขั้นตอนการดำเนินงาน

หมวดที่ 11 อัตลักษณ์ และสัญลักษณ์ของอาเซียน มีการกำหนดคำขวัญของอาเซียนที่ว่า “ หนึ่งวิสัยทัศน์ หนึ่งอัตลักษณ์เดียว หนึ่งประชาคม ”

หมวดที่ 12 ความสัมพันธ์กับภายนอก

หมวดที่ 13 บทบัญญัติทั่วไป และบทบัญญัติสุดท้าย

โดยภายใต้หมวดที่ 1 นั้น วัตถุประสงค์ของอาเซียน ประกอบไปด้วย

1. เพื่อธำรงรักษา และเพิ่มพูนสันติภาพ ความมั่นคง และเสถียรภาพ กับทั้งเสริมสร้างคุณค่าทางสันติภาพในภูมิภาคให้มากขึ้น
2. เพื่อเพิ่มความสามารถในการปรับตัวสู่สภาวะปกติของภูมิภาคโดยการส่งเสริมความร่วมมือด้านการเมือง ความมั่นคง เศรษฐกิจ และสังคมวัฒนธรรมให้แน่นแฟ้นยิ่งขึ้น
3. เพื่อธำรงรักษาเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ให้เป็นเขตปลอดอาวุธนิวเคลียร์ และปราศจากอาวุธที่มีอานุภาพทำลายล้างสูงอื่นๆ ทุกชนิด
4. เพื่อให้มั่นใจว่าประชาชน และรัฐสมาชิกของอาเซียนอยู่ร่วมกับประชาคมโลกได้โดยสันติในสภาวะที่เป็นธรรม มีประชาธิปไตย และมีความสมานสามัคคี
5. เพื่อสร้างตลาด และฐานการผลิตเดียวที่มีเสถียรภาพ ความมั่งคั่ง มีความสามารถในการแข่งขันสูง และมีการรวมตัวกันทางเศรษฐกิจซึ่งมีการอำนวยความสะดวกทางการค้า และการลงทุนอย่างมีประสิทธิภาพ โดยมีการเคลื่อนย้ายอย่างเสรีของสินค้า บริการ และการลงทุน การเคลื่อนย้ายที่ได้รับความสะดวกของนักธุรกิจ ผู้ประกอบวิชาชีพ ผู้มีความสามารถพิเศษ และแรงงาน และการเคลื่อนย้ายอย่างเสรียิ่งขึ้นของเงินทุน
6. เพื่อบรรเทาความยากจน และลดช่องว่างการพัฒนาในอาเซียนผ่านความช่วยเหลือซึ่งกันและกัน และความร่วมมือ
7. เพื่อเสริมสร้างประชาธิปไตย เพิ่มพูนธรรมาภิบาล และหลักนิติธรรม ตลอดจนส่งเสริมและคุ้มครองสิทธิมนุษยชน และเสรีภาพขั้นพื้นฐาน โดยคำนึงถึงสิทธิ และหน้าที่ของรัฐสมาชิกของอาเซียน
8. เพื่อเผชิญหน้าอย่างมีประสิทธิภาพ ตามหลักความมั่นคงที่ครอบคลุมในทุกมิติ ต่อสิ่งท้าทายทุกรูปแบบ อาชญากรรมข้ามชาติ และสิ่งท้าทายข้ามพรมแดนอื่นๆ
9. เพื่อสนับสนุนการพัฒนาอย่างยั่งยืน เพื่อให้มั่นใจว่ามีการคุ้มครองสภาพแวดล้อมในภูมิภาค ความยั่งยืนของทรัพยากรธรรมชาติในภูมิภาค การอนุรักษ์มรดกทางวัฒนธรรมในภูมิภาค และคุณภาพชีวิตที่ดีของประชาชนในภูมิภาค
10. เพื่อพัฒนาทรัพยากรมนุษย์โดยผ่านความร่วมมือที่ใกล้ชิดยิ่งขึ้นในเรื่องการศึกษา และการเรียนรู้ตลอดชีพ วิทยาศาสตร์ และเทคโนโลยี เพื่อเสริมสร้างพลังประชาชน และเสริมสร้างความเข้มแข็งแห่งประชาคมอาเซียน
11. เพื่อเพิ่มพูนความอยู่ดีกินดี และการดำรงชีวิตของประชาชนอาเซียนด้วยการให้ประชาชนมีโอกาสที่ทัดเทียมกันในการเข้าถึงการพัฒนามนุษย์ สวัสดิการสังคม และความยุติธรรม
12. เพื่อเสริมสร้างความร่วมมือในการสร้างสภาพแวดล้อมที่ปลอดภัย มั่นคง และปราศจากยาเสพติด สำหรับประชาชนของอาเซียน

13. เพื่อส่งเสริมอาเซียนที่มีประชาชนเป็นศูนย์กลาง ซึ่งทุกภาคส่วนของสังคมได้รับการส่งเสริมให้มีส่วนร่วม และได้รับผลประโยชน์จากกระบวนการรวมตัว และการสร้างประชาคมของอาเซียน
14. เพื่อส่งเสริมอัตลักษณ์ของอาเซียนด้วยการส่งเสริมความสำนึกถึงความหลากหลายทางวัฒนธรรม และมรดกของภูมิภาคยิ่งขึ้น
15. เพื่อธำรงไว้ซึ่งความเป็นศูนย์กลาง และบทบาทเชิงรุกของอาเซียนในฐานะพลังขับเคลื่อนขั้นแรกของความสัมพันธ์ และความร่วมมือระหว่างอาเซียนกับหุ้นส่วนนอกภูมิภาค ในภาพแบบของภูมิภาคที่เปิดกว้าง โปร่งใส และไม่ปิดกั้น (Asian Charter, Art.1, P.3-4)

1.3 สัญลักษณ์ของอาเซียน

รูป : ตราประจำอาเซียน (ASEAN Seal)

ที่มา : <http://aseanup.com/free-asean-icons-sets/>

รวงข้าวสีเหลือง 10 มัด แสดงถึงความไฝฝืนของบรรดาผู้ก่อตั้งอาเซียนให้มีอาเซียนที่ประกอบด้วยบรรดาประเทศทั้งหมดในเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ ผูกพันกันอย่างมีมิตรภาพ และเป็นหนึ่งเดียว วงกลมสีแดง ขอบสีขาว และน้ำเงิน ซึ่งแสดงถึงความเป็นเอกภาพของอาเซียน มีตัวอักษรคำว่า "asean" สีน้ำเงินอยู่ใต้ภาพ อันแสดงถึงความมุ่งมั่นที่จะทำงานร่วมกันเพื่อความมั่นคง สันติภาพ เอกภาพ และความก้าวหน้าของประเทศสมาชิกอาเซียน (กฎบัตรอาเซียน ภาคผนวก 3 และ 4)

1.4 ประเทศสมาชิกประชาคมอาเซียน

สมาคมประชาชาติแห่งเอเชียตะวันออกเฉียงใต้หรืออาเซียน (Association of Southeast Asian Nations) ก่อตั้งขึ้นเมื่อวันที่ 8 สิงหาคม 2510 โดยมีสมาชิกก่อตั้ง 5 ประเทศ ได้แก่ ไทย อินโดนีเซีย มาเลเซีย ฟิลิปปินส์ และสิงคโปร์ โดยทั้ง 5 ประเทศได้ส่งผู้แทนร่วมลงนามในปฏิญญากรุงเทพ (The Bangkok Declaration) ซึ่งมีวัตถุประสงค์ในการสร้างความร่วมมือด้านการเพิ่มอัตราการเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจ การพัฒนาสังคม และวัฒนธรรมในกลุ่มประเทศสมาชิก และการรักษาสันติภาพ และความมั่นคงรวมทั้งลดข้อพิพาทระหว่างประเทศ โดยที่ในเวลาต่อมาได้มีประเทศต่างๆ เข้ามาร่วมเป็นสมาชิกเพิ่มเติม ได้แก่ บรูไนดารุสซาลาม สาธารณรัฐสังคมนิยมเวียดนาม สาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว สหภาพพม่า ราชอาณาจักรกัมพูชา

ตาราง การเข้าร่วมเป็นสมาชิกอาเซียน

ประเทศ	วันเข้าร่วมเป็นสมาชิก
ไทย อินโดนีเซีย มาเลเซีย ฟิลิปปินส์ และ สิงคโปร์	8 สิงหาคม 2510
บรูไนดารุสซาลาม	8 มกราคม 2527
สาธารณรัฐสังคมนิยมเวียดนาม	28 กรกฎาคม 2538
สาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว	23 กรกฎาคม 2540
สหภาพพม่า	23 กรกฎาคม 2540
ราชอาณาจักรกัมพูชา	30 เมษายน 2542

1.4.1 เนการาบรูไนดารุสซาลาม (Negara Brunei Darussalam)

ธงชาติ :

รูป : ธงชาติของประเทศเนการาบรูไนดารุสซาลาม

ที่มา : <http://aseanup.com/free-asean-icons-sets/>

รูปแบบการปกครอง : สมบูรณาญาสิทธิราชย์ (Constitutional Sultanate) โดยมีสมเด็จพระราชาธิบดีฮัจญ์ ฮัสซานัลโบลเกียห์ มูอิซซัดดิน วัดเดาละห์ (His Majesty Sultan Haji Hassan al-Bolkiah Mu'izzaddin Waddaulah) ทรงเป็นองค์พระประมุขของประเทศ ตั้งแต่วันที่ 5 ตุลาคม พ.ศ.2510

เมืองหลวง : กรุงบันดาร์ เสรี เบกาวัน (Bandar Seri Begawan)

โครงสร้างการปกครอง :

1. เขตการปกครอง (District) หรือ Daerah ในภาษามลายู เป็นหน่วยงานการปกครองระดับล่างจากกระทรวง แบ่งเป็น 4 เขตการปกครอง ประกอบด้วย เขตการปกครองบรูไน-มูอารา (Brunei-Muara) เบอไลต์ (Belait) เต็มบูรง (Temburong) และตุตง (Tutong)
2. เทศบาล (Municipality) อยู่ในระดับชั้นเดียวกับเขตการปกครอง (Daerah/District) เป็นหน่วยการปกครองท้องถิ่นที่เป็นเมือง หรือชุมชนเมือง การบริหารงานขึ้นต่อกระทรวงมหาดไทย
3. ตำบล (Mukim/Ward) เป็นหน่วยการปกครองระดับล่างต่อจากเขตการปกครอง มีกำนันในภาษามลายูเรียกว่า Penghulu Mukim เป็นผู้นำ
4. หมู่บ้าน (Kampung/Village) เป็นหน่วยการปกครองระดับล่างสุด ในภาษามลายูเรียกว่า Kampung หรือ Village ในภาษาอังกฤษ และผู้ใหญ่บ้านในภาษามลายู เรียกว่า Ketua Kampung (ศูนย์ข้อมูลอาเซียน, กรมประชาสัมพันธ์)

พื้นที่ : 5,770 ตร.กม. พื้นดิน 5,270 ตร.กม. พื้นน้ำ 500 ตร.กม.

อาณาเขต : พรมแดนติดมาเลเซีย 381 กม. ความยาวชายฝั่งทะเล 161 กม.

ประชากร : ประมาณ 415,717 คน (เดือนกรกฎาคม พ.ศ. 2556)

เชื้อชาติ : มาเลย์ 67% จีน 15% ชนเผ่าพื้นเมือง 6% อื่นๆ 12%

ศาสนา : ศาสนาประจำชาติ คือ อิสลาม 67% พุทธ 13% คริสต์ 10% อื่นๆ (ความเชื่อของคนพื้นเมือง) 10%

ภาษา : ภาษาราชการคือ ภาษามาเลย์ ภาษาอื่นๆ ได้แก่ อังกฤษ และภาษาจีน

1.4.2 ราชอาณาจักรกัมพูชา (Kingdom of Cambodia)

ธงชาติ :

รูป : ธงชาติของประเทศราชอาณาจักรกัมพูชา

ที่มา : <http://aseanup.com/free-asean-icons-sets/>

รูปแบบการปกครอง : ประชาธิปไตยแบบรัฐสภา โดยมีพระมหากษัตริย์เป็นประมุขภายใต้รัฐธรรมนูญ (Multiparty Democracy under Constitutional Monarchy)

เมืองหลวง : กรุงพนมเปญ (Phnom Penh)

เขตการปกครอง : แบ่งเป็น 4 กรุง ได้แก่ กรุงพนมเปญ กรุงโพลิน กรุงแกบ และกรุงพระสีหนุ และจังหวัด 20 จังหวัด

พื้นที่ : กว้าง 500 กม. ยาว 450 กม. พื้นที่ทั้งหมด 181,040 ตร.กม.

อาณาเขต : ทิศเหนือติดกับประเทศไทย และลาว ทิศตะวันออกติดเวียดนาม ทิศตะวันตกติดประเทศไทย ทิศใต้ติดอ่าวไทย

ประชากร : 15,205,539 คน (เดือนกรกฎาคม พ.ศ. 2556)

เชื้อชาติ : ชาวเขมร 90% เวียดนาม 5% จีน 1% อื่นๆ 4%

ศาสนา : ศาสนาประจำชาติ คือ ศาสนาพุทธนิกายเถรวาท 95% อื่นๆ 5

ภาษา : ภาษาเขมรเป็นภาษาราชการ ภาษาที่ใช้โดยทั่วไป ได้แก่ อังกฤษ ฝรั่งเศส เวียดนาม จีน และไทย

1.4.3 สาธารณรัฐอินโดนีเซีย (Republic of Indonesia)

ธงชาติ :

รูป : ธงชาติของประเทศสาธารณรัฐอินโดนีเซีย

ที่มา : <http://aseanup.com/free-asean-icons-sets/>

รูปแบบการปกครอง : สาธารณรัฐ (Republic) มีประธานาธิบดีเป็นประมุข และหัวหน้าฝ่ายบริหาร

เมืองหลวง : กรุงจาการ์ตา (Jakarta)

เขตการปกครอง : อินโดนีเซียแบ่งการปกครองเป็น 30 จังหวัด และเขตการปกครองพิเศษ 3 เขต ได้แก่ กรุงจาการ์ตา นครย็อกยAKARTA และจังหวัดอาเจะห์

พื้นที่ : 5,193,250 ตร.กม. พื้นดิน 2,027,087 ตร.กม. ทะเล 3,166,163 ตร.กม. เป็นประเทศหมู่เกาะที่มีขนาดใหญ่ที่สุดในโลก จำนวน 17,508 เกาะ รวมอยู่ในพื้นที่ 4 ส่วน คือ หมู่เกาะซุนดาใหญ่ หมู่เกาะซุนดาน้อย หมู่เกาะมาลุกู หรือหมู่เกาะเครื่องเทศ และอีเรียนจายา

อาณาเขต : พรมแดนทั้งหมดยาว 2,830 กม. ตะวันออกติดติมอร์-เลสเต 228 กม. และปาปัวนิวกินี 820 กม. เหนือติดทะเลจีนใต้ และมหาสมุทรแปซิฟิก ตะวันตกเฉียงใต้ติดมหาสมุทรอินเดีย ทิศใต้ติดติมอร์

ประชากร : 251,160,124 คน (เดือนกรกฎาคม พ.ศ. 2556)

เชื้อชาติ : ชวา 40.6% Sudanese 15% Madurese 3.3% Minangkabau 2.7% Betawi 2.4% Bugis 2.4% Banten 2% Banjar 1.7% และอื่นๆ หรือไม่ระบุ 29.9%

ศาสนา : อิสลาม 86.1% โปรเตสแตนต์ 5.7% โรมันคาทอลิก 3% ฮินดู 1.8% และอื่นๆ หรือไม่ระบุ 3.4%

ภาษา : ภาษาราชการ คือ ภาษาอินโดนีเซีย (Bahasa Indonesia) ภาษาอื่นๆ ได้แก่ ภาษาอังกฤษ ดัตช์ ภาษาชวา

1.4.4 สาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว (Lao People's Democratic Republic)

ธงชาติ :

รูป : ธงชาติของประเทศสาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว

ที่มา : <http://www.mapsofworld.com/flags/laos-flag.html>

รูปแบบการปกครอง : สังคมนิยม (Communist State) ประธานาธิบดีเป็นประมุขของรัฐ และนายกรัฐมนตรีเป็นหัวหน้าคณะรัฐบาล

เมืองหลวง : นครหลวงเวียงจันทน์ (Vientiane)

เขตการปกครอง : แบ่งเป็น 16 แขวง และ 1 เขตปกครองพิเศษ (นครหลวงเวียงจันทน์) แขวงที่สำคัญ ได้แก่ แขวงเวียงจันทน์ แขวงสะหวันนะเขต แขวงหลวงพระบาง แขวงจำปาสัก แขวงคำม่วน

พื้นที่ : พื้นที่ทั้งหมด 236,800 ตร.กม. พื้นดิน 230,800 ตร.กม. พื้นน้ำ 6,000 ตร.กม.

ประชากร : 6,695,166 คน (เดือนกรกฎาคม พ.ศ. 2556)

เชื้อชาติ : ลาวลุ่ม 68% ลาวเทิง 22% และลาวสูง 10% รวมประมาณ 68 ชนเผ่า

ศาสนา : ศาสนาพุทธ 65% นับถือผี 32.9% ศาสนาคริสต์ 1.3% และอื่นๆ หรือไม่ระบุ 0.8%

ภาษา : ภาษาลาวเป็นภาษาราชการ ภาษาอื่นๆ ได้แก่ ฝรั่งเศส อังกฤษ และภาษาพื้นบ้านอื่นๆ

1.4.5 สหพันธรัฐมาเลเซีย (Federation of Malaysia)

ธงชาติ :

รูป : ธงชาติของประเทศสหพันธรัฐมาเลเซีย

ที่มา : <http://www.mapsofworld.com/flags/malaysia-flag.html>

ระบบการปกครอง : ผลจากที่ประเทศมาเลเซียเคยเป็นเมืองขึ้นของประเทศอังกฤษทำให้โครงสร้างการเมืองการปกครองได้รับอิทธิพลจากระบบการปกครองของประเทศอังกฤษ โดยในระบบการ

ปกครองนั้น มาเลเซียใช้โครงสร้างของระบบรัฐสภา ซึ่งมีพระมหากษัตริย์เป็นพระประมุขภายใต้รัฐธรรมนูญ แต่ระบบรัฐบาลนั้นมาเลเซียแบ่งออกเป็น 2 ระดับ คือ ระดับรัฐบาลกลางหรือสหพันธรัฐ (Federal Government) และรัฐบาลแห่งรัฐ (State Government)

เมืองหลวง : กรุงกัวลาลัมเปอร์ (Kuala Lumpur) เมืองราชการ คือ เมืองปุตราจายา (Putrajaya)

เขตการปกครอง : แบ่งเป็นมาเลเซียตะวันตก ตั้งอยู่บนคาบสมุทรมลายูประกอบด้วย 11 รัฐ คือ ปะหัง สลังงอร์ เนกรีเซมบิลัน มะละกา ยะโฮร์ เปร๊ะ กลันตัน ตรังกานู ปีนัง เกดะห์ และปะลิส และมาเลเซียตะวันออก ตั้งอยู่บนเกาะบอร์เนียว (กาลิมันตัน) ประกอบด้วย 2 รัฐ คือ ซาบাহ์ และซาราวัก นอกจากนี้ยังมีเขตการปกครองภายใต้สหพันธรัฐ อีก 3 เขต คือ กรุงกัวลาลัมเปอร์ เมืองปุตราจายา และเกาะลาบวน

พื้นที่ : พื้นที่ทั้งหมด 329,750 ตร.กม. พื้นดิน 328,550 ตร.กม. พื้นน้ำ 1,200 ตร.กม.

อาณาเขต : พรมแดนยาว 2,669 กม. ติดกับบรูไน 381 กม. อินโดนีเซีย 1,782 กม. และไทย 506 กม. ความยาวชายฝั่ง 4,675 กม.

ประชากร : 29,628,392 คน (เดือนกรกฎาคม พ.ศ. 2556)

เชื้อชาติ : มาเลย์ 50.4% จีน 23.7% ชนพื้นเมือง 11% ชาวอินเดีย 7.1% อื่นๆ 7.8%

ศาสนา : ศาสนาประจำชาติ คือ อิสลาม 60.4% พุทธ 19.2% คริสต์ 11.6% ฮินดู 6.3% และอื่น ๆ 2.5%

ภาษา : ภาษาราชการ คือ ภาษามาเลย์ (Bahasa Malaysia) ภาษาอื่นๆ ได้แก่ อังกฤษ จีน และทมิฬ

1.4.6 สาธารณรัฐแห่งสหภาพเมียนมาร์ (Republic of the Union of Myanmar)

ธงชาติ :

รูป : ธงชาติของประเทศสาธารณรัฐแห่งสหภาพเมียนมาร์

ที่มา : <http://aseanup.com/free-asean-icons-sets/>

รูปแบบการปกครอง : เผด็จการทางทหาร (Military Junta) ปกครองโดยรัฐบาลทหารภายใต้สภาสันติภาพ และการพัฒนาแห่งรัฐ (State Peace and Development Council - SPDC) โดยมีประธาน SPDC เป็นประมุขประเทศ และมีนายกรัฐมนตรีเป็นหัวหน้ารัฐบาล

เมืองหลวง : เนปีดอ (Nay Pyi Taw)

เขตการปกครอง : แบ่งการปกครองเป็น 7 รัฐ (state) ในเขตพื้นที่ที่ประชากรส่วนใหญ่เป็นชนกลุ่มน้อย คือ Chin, Kachin, Kayah, Kayin, Mon, Rakhine, Shan และ 7 เขต (division) ในเขตพื้นที่

ที่ประชากรส่วนใหญ่เป็นเชื้อสายพม่า คือ Ayeyarwady, Bago, Magway, Mandalay, Sagaing, Tanintharyi, Yangon

พื้นที่ : พื้นที่ทั้งหมด 678,500 ตร.กม. พื้นดิน 657,740 ตร.กม. พื้นน้ำ 20,760 ตร.กม.

อาณาเขต : พรมแดนทั้งหมดยาว 5,876 กม. โดย ทิศเหนือ และตะวันออกเฉียงเหนือติดกับจีน 2,185 กม. ทิศตะวันออกเฉียงใต้ติดกับลาว 235 กม. ,ไทย 2,401 กม. ทิศตะวันตกติดกับอินเดีย 1,463 กม., บังกลาเทศ 193 กม. ทิศใต้ติดกับทะเลอันดามัน และอ่าวเบงกอล และมีความยาวชายฝั่งทั้งสิ้น 1,930 กม.

ประชากร : 55,167,330 คน (เดือนกรกฎาคม พ.ศ. 2556)

เชื้อชาติ : เผ่าพันธุ์ 135 เผ่าพันธุ์ ประกอบด้วย เชื้อชาติหลัก ๆ 8 กลุ่ม คือพม่า 68% ไทยใหญ่ 8% กระเหรี่ยง : 7% ยะไข่ 4% จีน 3% มอญ 2% และอินเดีย 2%

ศาสนา : ศาสนาประจำชาติ คือ พุทธ 90% ศาสนาคริสต์ 5% ศาสนาอิสลาม 3.8% และศาสนาฮินดู 0.05%

ภาษา : ภาษาราชการ คือ ภาษาพม่า และชนกลุ่มน้อยแต่ละกลุ่มมีภาษาเป็นของตนเอง

1.4.7 สาธารณรัฐฟิลิปปินส์ (Republic of the Philippines)

ธงชาติ :

รูป : ธงชาติของประเทศสาธารณรัฐฟิลิปปินส์

ที่มา : <http://aseanup.com/free-asean-icons-sets/>

รูปแบบการปกครอง : ปกครองระบอบประชาธิปไตยในรูปแบบสาธารณรัฐ (Republic) มีประธานาธิบดีเป็นประมุข

เมืองหลวง : กรุงมะนิลา (Manila)

เขตการปกครอง : 17 เขต (region) 80 จังหวัด (province) และ 120 เมือง (city) แบ่งการปกครองย่อยออกเป็น 1,499 เทศบาล(municipality) และ 41,969 บารังไก (barangay) ซึ่งเทียบเท่าตำบลหรือหมู่บ้าน

พื้นที่ : พื้นที่ทั้งหมด 300,000 ตร.กม. พื้นดิน 298,170 ตร.กม. พื้นน้ำ 1,830 ตร.กม. ประกอบด้วย 7,107 เกาะ

อาณาเขต : ทิศตะวันตก และทิศเหนือติดกับทะเลจีนใต้ ทิศตะวันออกและทิศใต้ติดกับมหาสมุทรแปซิฟิก

ประชากร : 105,720,644 คน (เดือนกรกฎาคม พ.ศ. 2556)

เชื้อชาติ : ตากาล็อก (Tagalog) 28.1% ซีบูเอโน (Cebuano) 13.1% อิลโลคาโน (Ilocano) 9% Bisaya/Binisaya 7.6% Hiligaynon Ilonggo 7.5% Bikol 6% Waray 3.4% และอื่นๆ 25.3%

ศาสนา : ศาสนาประจำชาติ คือ ศาสนาคริสต์โรมันคาทอลิก 83% โปรเตสแตนต์ 9% มุสลิม 5% พุทธ และอื่น ๆ 3%

ภาษา : ภาษาราชการ คือ ภาษาฟิลิปปิโน (Filipino) และอังกฤษ ภาษาถิ่นที่ใช้กันมากจำนวน 8 ภาษา ได้แก่ Tagalog, Cebuano, Ilocano, Hiligaynon or Ilonggo, Bicol, Waray, Pampango

1.4.8 สาธารณรัฐสิงคโปร์ (Republic of Singapore)

ธงชาติ :

รูป : ธงชาติของประเทศสาธารณรัฐสิงคโปร์

ที่มา : <http://aseanup.com/free-asean-icons-sets/>

รูปแบบการปกครอง : ปกครองแบบสาธารณรัฐ (Republic) ประชาธิปไตยแบบรัฐสภา มีสภาเดียว

เมืองหลวง : สิงคโปร์ (Singapore)

พื้นที่ : พื้นที่ทั้งหมด 692.7 ตร.กม. พื้นดิน 682.7 ตร.กม. พื้นน้ำ 10 ตร.กม. (ประกอบด้วย เกาะสิงคโปร์ และเกาะใหญ่น้อยบริเวณใกล้เคียง 63 เกาะ) ความยาวชายฝั่งทั้งหมด 193 กม.

อาณาเขต : ทิศเหนือติดกับช่องแคบยะโฮร์ ทิศใต้ติดกับช่องแคบสิงคโปร์ ทิศตะวันออกติดกับทะเลจีนใต้ และทิศตะวันตกติดกับช่องแคบมะละกา

ประชากร : 5,460,302 คน (เดือนกรกฎาคม พ.ศ. 2556)

เชื้อชาติ : ชาวจีน 76.5% ชาวมาเลย์ 13.8% ชาวอินเดีย 8.1% และอื่น ๆ 1.6%

ศาสนา : พุทธ 42.5% อิสลาม 14.9% คริสต์ 14.5% ฮินดู 4% ไม่นับถือศาสนา 25%

ภาษา : ภาษาราชการ คือ ภาษาอังกฤษ ภาษามลายูเป็นภาษาประจำชาติ ภาษาอื่นๆ ได้แก่ จีนกลาง ทยิม

1.4.9 ราชอาณาจักรไทย (Kingdom of Thailand)

ธงชาติ :

รูป : ธงชาติของประเทศราชอาณาจักรไทย

ที่มา : <http://aseanup.com/free-asean-icons-sets/>

รูปแบบการปกครอง : ปกครองระบอบประชาธิปไตย มีพระมหากษัตริย์เป็นประมุข

เมืองหลวง : กรุงเทพมหานคร (Bangkok)

เขตการปกครอง : แบ่งพื้นที่เป็น 4 ภูมิภาค 76 จังหวัด (ไม่รวมกรุงเทพมหานคร) ดังนี้ ภาคกลาง พื้นที่ส่วนใหญ่เป็นที่ราบ และบางจังหวัดติดทะเลอ่าวไทย รวม 25 จังหวัด ภาคเหนือ พื้นที่ส่วนใหญ่เป็นภูเขา และหุบเขา รวม 17 จังหวัด ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ พื้นที่ส่วนใหญ่เป็นที่ราบสูง รวม 20 จังหวัด ภาคใต้ พื้นที่ขนานด้วยทะเลโดยฝั่งซ้ายติดทะเลอันดามัน และฝั่งขวาติดทะเลอ่าวไทย รวม 14 จังหวัด

พื้นที่ : พื้นที่ทั้งหมด 513,115.020 ตร.กม. ชายฝั่งทะเลยาว 2,420 กม.

อาณาเขต : ทิศเหนือติดเมียนมาร์ และลาว ทิศตะวันออกติดลาว และกัมพูชา ทิศตะวันตกติดเมียนมาร์ และทิศใต้ติดมาเลเซีย

เชื้อชาติ : ไทย 90% ที่เหลือเป็นเชื้อชาติอื่น ได้แก่ จีน มลายู และชนเผ่าต่างๆ

ศาสนา : ศาสนาประจำชาติ คือ ศาสนาพุทธ 94.6% ศาสนาอื่นๆ ได้แก่ อิสลาม 4.6% คริสต์ 0.7% ฮินดู และอื่นๆ 0.1%

1.4.10 สาธารณรัฐสังคมนิยมเวียดนาม (Socialist Republic of Vietnam)

ธงชาติ :

รูป : ธงชาติของประเทศสาธารณรัฐสังคมนิยมเวียดนาม

ที่มา : <http://aseanup.com/free-asean-icons-sets/>

รูปแบบการปกครอง : ปกครองระบอบสังคมนิยม (Communist State) โดยพรรคคอมมิวนิสต์เป็นพรรคการเมืองเดียว

เมืองหลวง : กรุงฮานอย (Hanoi) เมืองสำคัญได้แก่ นครโฮจิมินห์, ดานัง, เว้

เขตการปกครอง : แบ่งพื้นที่การปกครองออกเป็น 59 จังหวัด และ 5 เขตเทศบาล ได้แก่ Can Tho , Da Nang , Ha Noi , Hai Phong และ Ho Chi Minh City

พื้นที่ : พื้นที่ทั้งหมด 329,560 ตร.กม. พื้นดิน 325,360 ตร.กม. พื้นน้ำ 4,200 ตร.กม.

อาณาเขต : ทิศเหนือติดกับประเทศจีน 1,281 กม. ทิศใต้ติดกับทะเลจีนใต้ และอ่าวไทย ทิศตะวันออกติดกับอ่าวตังเกี๋ย และทะเลจีนใต้ ทิศตะวันตกติดกับอ่าวไทย ประเทศกัมพูชา 1,228 กม. และประเทศลาว 2,130 กม. ความยาวชายฝั่ง 3,444 กิโลเมตร

ประชากร : 92,477,857 คน (เดือนกรกฎาคม พ.ศ. 2556)

เชื้อชาติ : จีน (เวียด) 86.2% เต (Tay) 1.9% ไทย 1.7% มวง (Moung) 1.5 % โคม (Khome) 1.4% ฮัว (Hoa) 1.1% นัน (Nun) 1.1% ม้ง (Hmong) 1% และอื่นๆ 4.1%

ศาสนา : พุทธ (มหายาน) 9.3% คริสต์นิกายโรมันคาทอลิก 6.7% ฮัว เฮา (Hua Hao) 1.5% Cao Dai 1.1% โปรเตสแตนต์ 0.5% อิสลาม 0.1% และไม่มีศาสนา 80.8%

ภาษา : ภาษาราชการ คือ ภาษาเวียดนาม ภาษาอื่นๆ ได้แก่ ภาษาอังกฤษ (ภาษาที่ 2) ภาษาฝรั่งเศส ภาษาจีน ภาษาเขมร และภาษาชาวเขา

2. สามเสาหลักประชาคมอาเซียน

2.1 ประชาคมการเมือง และความมั่นคงของอาเซียน (ASEAN Political-Security Community : APSC)

ปัจจุบันสภาพแวดล้อมทางการเมืองระหว่างประเทศที่ปรับเปลี่ยนไปอย่างรวดเร็ว ได้นำมาซึ่งทั้งโอกาส และความท้าทายที่อาเซียนต้องเผชิญ ไม่ว่าจะเป็นโอกาสในการเสริมสร้างความร่วมมือด้านการเมือง และความมั่นคงของอาเซียนให้แข็งแกร่งยิ่งขึ้น หรือการเผชิญกับภัยคุกคามที่มาในรูปแบบใหม่ อาทิ การก่ออาชญากรรม และการก่อการร้ายข้ามชาติ

การเป็นประชาคมการเมือง และความมั่นคงอาเซียน ซึ่งจะช่วยเสริมสร้างสันติภาพและความมีเสถียรภาพทางการเมืองของภูมิภาคอื่น ถือเป็นพื้นฐานสำคัญของการพัฒนาในด้านต่างๆ มีวัตถุประสงค์หลักเพื่อสร้างค่านิยม และแนวปฏิบัติร่วมกันของอาเซียนในด้านต่างๆ เสริมสร้างขีดความสามารถของอาเซียนในการเผชิญกับภัยคุกคามความมั่นคง ทั้งในรูปแบบเดิม และรูปแบบใหม่บนพื้นฐานของหลักการว่าด้วยความมั่นคงของมนุษย์ และให้ประชาคมอาเซียนมีปฏิสัมพันธ์ที่แน่นแฟ้น และสร้างสรรค์กับประชาคมโลก โดยให้อาเซียนมีบทบาทนำในภูมิภาค

นอกจากการมีเสถียรภาพทางการเมืองของภูมิภาคแล้ว ผลลัพธ์ประการสำคัญที่จะเกิดขึ้นจากการจัดตั้งประชาคมการเมือง และความมั่นคงอาเซียน ก็คือ การที่ประเทศสมาชิกอาเซียนจะมีกลไก และเครื่องมือที่ครอบคลุม และมีประสิทธิภาพในการแก้ไขปัญหาที่เกี่ยวกับความมั่นคงต่างๆ ไม่ว่าจะเป็นปัญหาความขัดแย้งด้านการเมืองระหว่างรัฐสมาชิกกับรัฐสมาชิกด้วยตนเอง ซึ่งจะต้องแก้ไขโดยสันติวิธี หรือปัญหาภัยคุกคามรูปแบบใหม่ๆ ซึ่งประเทศใดประเทศหนึ่งไม่สามารถแก้ไขได้

โดยลำพัง เช่น การก่อการร้าย การลักลอบค้ายาเสพติด ปัญหาโจรสลัด และอาชญากรรมข้ามชาติ เป็นต้น

กระบวนการจัดตั้งประชาคมการเมือง และความมั่นคงอาเซียน มีรากฐานมาจากการนำความร่วมมือ และความตกลงของอาเซียนด้านการเมือง และความมั่นคงที่ได้ดำเนินการมาระยะหนึ่งแล้ว มาต่อยอดให้มีผลเป็นรูปธรรมและมีความแบบแผนมากยิ่งขึ้น อาทิ ข้อบทย่างๆ ภายใต้สนธิสัญญาไมตรี และความร่วมมือกันในเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ สนธิสัญญาว่าด้วยการทำให้ภูมิภาคอาเซียนเป็นเขตแห่งสันติภาพ เสรีภาพ และความมั่นคง และสนธิสัญญาเขตปลอดอาวุธนิวเคลียร์ในภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ รวมถึงการประชุมอาเซียนว่าด้วยความร่วมมือด้านการเมือง และความมั่นคงใน ภูมิภาคเอเชียแปซิฟิก ซึ่งมีสมาชิกเข้าร่วมการประชุมกว่า 25 ประเทศ รวมถึงสหรัฐอเมริกา รัสเซีย จีน และสหภาพยุโรปด้วย

ประชาคมการเมือง และความมั่นคงอาเซียนเป็นกลไกสืบเนื่องจาก Bali Concord II (ซึ่งเดิมทีกลไกใช้คำว่า ASEAN Security Community) แต่ได้รับการก่อตั้งเป็นทางการภายหลังจากที่กฎบัตรอาเซียนมีผลบังคับใช้ในเดือนธันวาคม 2551 โดยที่ประชาคมการเมือง และความมั่นคงพยายามที่จะหาจุดยืนร่วมกันในหลายเรื่องเพื่อสร้างฐานที่มั่นคงสำหรับสันติภาพ และเสถียรภาพในภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ตามเอกสารแผนงานการจัดตั้งประชาคมการเมือง และความมั่นคงอาเซียน อาเซียนได้ตกลงที่จะให้ประชาคมการเมือง และความมั่นคง มีเป้าหมายสำคัญ 3 ประการ ดังนี้

2.1.1 ประชาคมที่มีกติกา และมีการพัฒนาค่านิยมและบรรทัดฐานร่วมกัน (A rules-based community of shared values and norms) ซึ่งเป็นสองหลักการที่เสริมความสมดุลซึ่งกันและกัน กล่าวคือ 1) การไม่แทรกแซงกิจการภายใน และ 2) ส่งเสริมค่านิยมร่วมกัน

2.1.2 ประชาคมที่ทำให้ภูมิภาคมีความเป็นเอกภาพ มีความสงบสุข มีความแข็งแกร่ง พร้อมทั้งมีความรับผิดชอบร่วมกันเพื่อแก้ไขปัญหาความมั่นคงที่ครอบคลุมในทุกมิติ (A cohesive, peaceful and resilient region with shared responsibility for comprehensive security) ซึ่งเป็นความพยายามที่จะส่งเสริมให้อาเซียนพึ่งพาอาศัยกลไกของตนมากขึ้นในการแก้ไขปัญหา และความท้าทายต่างๆ ในภูมิภาค

2.1.3 ประชาคมที่ทำให้เป็นภูมิภาคที่มีพลวัต และมองไปยังโลกภายนอกที่มีการรวมตัว และลักษณะพึ่งพาซึ่งกันและกันมากยิ่งขึ้น (A dynamic and outward looking region in an increasingly integrated and interdependent world) ซึ่งสะท้อนถึงการที่อาเซียนยอมรับว่าไม่ควรมุ่งเพียงเรื่องภายใน แต่เน้นการสร้างหุ้นส่วนกับโลกภายนอกให้บรรลุเป้าหมายร่วมกัน (ASEAN Political-Security Community Blueprint, 2009,p.6)

2.2 ประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน (ASEAN Economic Community : AEC)

กระบวนการจัดตั้งประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน ซึ่งเป็นหนึ่งในเสาหลักในการที่จะทำให้อาเซียนบรรลุสู่การเป็น “ประชาคมอาเซียน” ภายในปี 2558 มีรากฐานมาจากการนำความร่วมมือ และความตกลงทางเศรษฐกิจที่อาเซียนได้ดำเนินการ มาระยะหนึ่งแล้ว มาต่อยอดให้มีผลเป็นรูปธรรม และมีความแบบแผนมากยิ่งขึ้น อาทิ ความตกลงว่าด้วยการจัดตั้งเขตการค้าเสรีอาเซียน ความตกลง

ด้านการส่งเสริมการลงทุนอาเซียน ความตกลงด้านการท่องเที่ยวของอาเซียน และความตกลงว่าด้วยความร่วมมือด้านอุตสาหกรรมอาเซียน

ประชาคมเศรษฐกิจของอาเซียน จะเป็นเครื่องมือสำคัญที่จะช่วยขยายปริมาณการค้า และการลงทุนภายในภูมิภาค ลดการพึ่งพาทลาดในประเทศที่สาม สร้างอำนาจการต่อรองและศักยภาพในการแข่งขันของอาเซียนในเวทีเศรษฐกิจโลก เพิ่มสวัสดิการ และยกระดับความเป็นอยู่ของประชาชนของประเทศสมาชิกอาเซียน บนหลักการของการจัดตั้งประชาคมเศรษฐกิจ ซึ่งได้แก่ การประหยัดต่อขนาด การแบ่งงานกันทำ และการพัฒนาความชำนาญในการผลิตของประเทศสมาชิกอาเซียน

ภายใต้วิสัยทัศน์อาเซียน 2020 ประชาคมเศรษฐกิจอาเซียนจะตั้งอยู่บนพื้นฐานของการประสานผลประโยชน์ของประเทศสมาชิก โดยการส่งเสริมการรวมกลุ่มทางเศรษฐกิจผ่านความร่วมมือทั้งที่มีอยู่ และในแผนดำเนินการใหม่ ซึ่งประเทศสมาชิกจะต้องปฏิบัติตามหลักการของการส่งเสริมระบบเศรษฐกิจแบบเปิด มองบริบทภายนอก และส่งเสริมกลไกตลาดที่สอดคล้องกับกรอบพหุภาคี เพื่อปฏิบัติตามพันธกรณีในด้านเศรษฐกิจ (ASEAN Economic Community Blueprint, 2008, p.5)

จากคุณลักษณะดังกล่าว รวมทั้งการคำนึงถึงบริบทภายนอก ทำให้ประชาคมเศรษฐกิจอาเซียนจะมีคุณลักษณะที่สำคัญอยู่ 4 ประการ อันได้แก่

(1) การเป็นตลาดและฐานการผลิตเดียวกัน (a single market and production base) โดยการเป็นตลาด และฐานการผลิตเดียวกัน ประกอบไปด้วยการเคลื่อนย้ายสินค้าเสรี การเคลื่อนย้ายบริการเสรี การเคลื่อนย้ายการลงทุนเสรี การเคลื่อนย้ายเงินทุนเสรี การเคลื่อนย้ายแรงงานฝีมือเสรี การรวมกลุ่มสาขาสำคัญของอาเซียน และความร่วมมือด้านอาหาร การเกษตร และป่าไม้ (ASEAN Economic Community Blueprint, 2008, p.6)

(2) การเป็นภูมิภาคที่มีขีดความสามารถในการแข่งขันสูง (competitive economic region) โดยการส่งเสริมให้เกิดวัฒนธรรมการแข่งขันอย่างยุติธรรม มาตรการการคุ้มครองผู้บริโภค สิทธิ และนโยบายทรัพย์สินทางปัญญาเพื่อส่งเสริมความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ และการประดิษฐ์คิดค้น การพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานด้านต่างๆ ระบบภาษีอากร และนโยบายกับโครงสร้างกฎหมายสำหรับพาณิชย์อิเล็กทรอนิกส์ (ASEAN Economic Community Blueprint, 2008, p.18-23)

(3) การเป็นภูมิภาคที่มีพัฒนาการเศรษฐกิจทางเศรษฐกิจที่เท่าเทียมกัน (equitable economic development) โดยการพัฒนาวirtschaftขนาดกลาง และขนาดย่อม ความริเริ่มเพื่อการรวมตัวของอาเซียน (Initiative for ASEAN Integration : IAI) เพื่อลดช่องว่างในการพัฒนาทั้งภายในอาเซียน และระหว่างอาเซียนกับประเทศอื่นๆ ในด้านโครงสร้างพื้นฐานการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ เทคโนโลยีสารสนเทศ และการสื่อสาร การเสริมสร้างขีดความสามารถในการรวมกลุ่มทางเศรษฐกิจบรรยากาศ (ASEAN Economic Community Blueprint, 2008, p.24-25)

(4) การเป็นภูมิภาคที่บูรณาการเข้ากับเศรษฐกิจโลกได้อย่างสมบูรณ์ (integration into the global economy) อาเซียนจำเป็นต้องคำนึงถึงบริบทภายนอกอื่น เนื่องจากอาเซียนจำเป็นต้องพึ่งพาทลาด และอุตสาหกรรมในระดับโลก โดยผ่านแนวทางการสร้างความเป็นหนึ่งเดียวกันต่อปฏิสัมพันธ์ด้านเศรษฐกิจกับภายนอก ซึ่งรวมถึงการจัดทำเขตการค้าเสรี (free trade area) และ

ความตกลงว่าด้วยหุ้นส่วนทางเศรษฐกิจ (comprehensive economic partnerships) และผ่านการส่งเสริมการมีส่วนร่วมในเครือข่ายอุปทานของโลก (global supply network) ซึ่งรวมถึงการนำหลักมาตรฐานการผลิต และการจำหน่ายมาใช้ในภูมิภาค และพัฒนาความช่วยเหลือทางวิชาการในการยกระดับขีดความสามารถ และผลิตภาพด้านอุตสาหกรรม ในขณะที่เดียวกันก็ส่งเสริมการมีส่วนร่วมในการรวมกลุ่มทั้งในระดับภูมิภาค และในระดับโลกให้กับประเทศสมาชิก (ASEAN Economic Community Blueprint, 2008, p.25-26)

2.3 ประชาคมสังคมและวัฒนธรรม (ASEAN Social-Cultural Community : ASCC)

แผนงานการจัดตั้งประชาคมสังคม และวัฒนธรรมอาเซียน ให้ความสำคัญ และมีเป้าหมายให้ประชาคมอาเซียนเป็นประชาคมที่มีประชาชนเป็นศูนย์กลาง (People-centered) สังคมที่เอื้ออาทร และแบ่งปัน (Caring and sharing society) มีความเป็นเอกภาพ (Unity) ทั้งในระดับประเทศสมาชิกด้วยกัน และในระดับประชาชนมีความรู้สึกเป็นอันหนึ่งอันเดียวกัน มีความรู้สึกถึงการเป็นพลเมืองอาเซียนร่วมกัน มีส่งเสริมอัตลักษณ์ของอาเซียน (ASEAN identity) รวมทั้งมีเป้าหมายให้ประชากรอาเซียนมีสภาพความเป็นอยู่ที่ดี และมีการพัฒนาในทุกด้านเพื่อยกระดับคุณภาพชีวิตของประชาชน และส่งเสริมการใช้ทรัพยากรธรรมชาติอย่างยั่งยืน (Sustainable development) เพื่อรองรับเป้าหมายข้างต้นในการการเป็นประชาคมสังคม และวัฒนธรรมอาเซียน

ประกอบด้วยความร่วมมือใน 6 ด้าน ได้แก่

1. การพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ (Human Development)
2. การคุ้มครอง และสวัสดิการสังคม (Social Welfare and Protection)
3. สิทธิ และความยุติธรรมทางสังคม (Social Justice and Rights)
4. ความยั่งยืนด้านสิ่งแวดล้อม (Environmental Sustainability)
5. การสร้างอัตลักษณ์อาเซียน (Building an ASEAN Identity)
6. การลดช่องว่างทางการพัฒนา (Narrowing the Development Gap)

3. การรวมกลุ่มของประชาคมในเอเชีย

3.1 กลุ่ม CLMV

CLMV ย่อมาจาก Cambodia–Laos–Myanmar–Vietnam เป็นกลุ่มประเทศสมาชิกใหม่ของอาเซียน 4 ประเทศ ที่เข้าเป็นสมาชิกอาเซียนล่าสุด ตั้งแต่ปี 2538 เป็นต้นมา ได้แก่ กัมพูชา (ปี 2542) ลาว (ปี 2540) เมียนมา (ปี 2540) และเวียดนาม (ปี 2538) ปัจจุบัน CLMV เป็นกลุ่มประเทศใน AEC ที่ได้รับความสนใจอย่างมากจากประเทศต่างๆ เนื่องจากเป็นประเทศที่ยังไม่ได้มีการพัฒนาทางเศรษฐกิจ และสังคมมากนัก จึงเป็นกลุ่มประเทศที่กำลังเร่งการเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจให้ทัดเทียมประเทศเพื่อนบ้านอื่นใน AEC

3.2 กลุ่ม ASEAN+3

กรอบความร่วมมือระหว่างประเทศสมาชิกสมาคมประชาชาติเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ (อาเซียน) กับประเทศอื่นนอกกลุ่มอาเซียนอีก 3 ประเทศ ได้แก่ ประเทศจีน ประเทศเกาหลีใต้ และประเทศญี่ปุ่น เพื่อส่งเสริมความร่วมมือในระดับอนุภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียง และเพื่อนำไปสู่การจัดตั้งชุมชนเอเชียตะวันออกเฉียง (East Asian Community) ในอนาคต

กลุ่มอาเซียน+3 (ASEAN+3, ASEAN Plus 3, อาเซียนบวกสาม) จะประกอบด้วยสมาชิก 13 ชาติ คือ 10 ชาติสมาชิกอาเซียน อันได้แก่ ประเทศไทย ประเทศพม่า ประเทศมาเลเซีย ประเทศอินโดนีเซีย ประเทศฟิลิปปินส์ ประเทศสิงคโปร์ ประเทศเวียดนาม ประเทศลาว ประเทศกัมพูชา และประเทศบรูไน รวมกับประเทศจีน ประเทศญี่ปุ่น และประเทศเกาหลีใต้ โดยทั้ง 13 ประเทศจะมีประชากรรวมทั้งสิ้นกว่า 2,000 ล้านคน หรือประมาณ 1 ใน 3 ของประชากรของทั้งโลก และจะมีผลิตภัณฑ์มวลรวมในประเทศ หรือ GDP ถึง 9 ล้านล้านเหรียญสหรัฐ (ร้อยละ 16 ของ GDP รวมทั่วโลก) ในขณะที่ยอดทรัพย์สินที่เป็นเงินทุนสำรองระหว่างประเทศสูงถึง 3.6 ล้านล้านเหรียญสหรัฐ (สูงกว่า 50% ของเงินทุนสำรองของโลก)

เป้าหมายของการจัดตั้งอาเซียน+3

การจัดตั้งกลุ่มอาเซียน+3 นั้น มีวัตถุประสงค์เพื่อให้เกิดความร่วมมือกันของกลุ่มประเทศอาเซียนและประเทศที่มีขนาดเศรษฐกิจขนาดใหญ่อีก 3 ประเทศ ซึ่งรวมกันเรียกว่า ชุมชนเอเชียตะวันออกเฉียง (East Asian Community) และมีข้อตกลงกันเพื่อความร่วมมือในด้านต่างๆ 5 ด้าน ดังนี้

1. ด้านการเมือง และความมั่นคง
2. ด้านความร่วมมือทางเศรษฐกิจและการเงิน
3. ด้านพลังงาน
4. สิ่งแวดล้อม และการเปลี่ยนแปลงของสภาวะอากาศโลก
5. ด้านสังคม และวัฒนธรรม

เป้าหมายความร่วมมือกันของอาเซียน+3 หรือประชาคมเอเชียตะวันออกเฉียง การรวมกันเป็นกลุ่มอาเซียน+3 จะเป็นการนำไปสู่การจัดตั้งประชาคมเอเชียตะวันออกเฉียงในอนาคต ซึ่งชาติสมาชิกทั้งหมดจะร่วมมือ และสนับสนุนกันในด้านต่างๆ โดยมีความร่วมมือ 6 ด้านที่จะต้องเร่งผลักดัน ดังนี้

1. การร่วมกันกำหนดกฎระเบียบในภูมิภาค
2. การตั้งเขตการค้าเสรี
3. ข้อตกลงความร่วมมือทางการเงิน และการคลัง
4. เขตความร่วมมือ และมิตรภาพเพื่อหลีกเลี่ยงการสะสมอาวุธ
5. การคมนาคมและเครือข่ายการสื่อสาร
6. ด้านสิทธิมนุษยชนและพันธะกรณีต่างๆ

3.3 กลุ่ม ASEAN+6

ข้อริเริ่มในกรอบการประชุมสุดยอดเอเชียตะวันออกเฉียง (East Asia Summit : EAS) ซึ่งมีการประชุมครั้งแรกในปี 2548 โดยเฉพาะอย่างยิ่งข้อริเริ่มเรื่อง การจัดทำพันธมิตรทางเศรษฐกิจ

อย่างใกล้ชิดในเอเชียตะวันออก (Closer Economic Partnership in East Asia : CEPEA) เนื่องจากเวทีการประชุมสุดยอดเอเชียตะวันออกในช่วงเริ่มต้นมีประเทศผู้เข้าร่วมรวม 16 ประเทศ คือ อาเซียน 10 ประเทศ จีน เกาหลี ญี่ปุ่น อินเดีย ออสเตรเลีย และนิวซีแลนด์ โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อความร่วมมือทางเศรษฐกิจ พัฒนาทรัพยากรมนุษย์ เพิ่มขีดความสามารถของกลุ่มในการลงทุน การค้า การทำ การค้า และอื่นๆ เพื่อให้มีศักยภาพในการแข่งขันกับภูมิภาคอื่น

3.4 กลุ่ม APEC (Asia-Pacific Economic Cooperation)

กลุ่มความร่วมมือทางเศรษฐกิจในเอเชียแปซิฟิก หรือเอเปค เป็นการรวมตัวระหว่างเขตเศรษฐกิจในภูมิภาคเอเชียแปซิฟิก เพื่อส่งเสริมความร่วมมือทางเศรษฐกิจระหว่างประเทศในภูมิภาค โดยก่อตั้งขึ้น เมื่อเดือนพฤศจิกายน พ.ศ. 2532 ณ กรุงแคนเบอร์รา ประเทศออสเตรเลีย

ขณะนี้เอเปคมีสมาชิกรวม 21 เขตเศรษฐกิจได้แก่ ออสเตรเลีย แคนาดา ญี่ปุ่น เกาหลีใต้ จีน ฮองกง นิวซีแลนด์ สหรัฐอเมริกา บรูไน อินโดนีเซีย มาเลเซีย สิงคโปร์ ฟิลิปปินส์ ไทย จีนไทเปชิลี เม็กซิโก ปาปัวนิวกินี เปรู รัสเซีย และเวียดนาม

วัตถุประสงค์

มีเป้าหมายในการส่งเสริมการขยายตัวทางเศรษฐกิจ และสร้างความรู้สึกร่วมกันเป็นส่วนร่วมเป็นประชาคม ในภูมิภาคเอเชีย-แปซิฟิก ในแต่ละปี ผู้นำ และรัฐมนตรีเอเปคจะมาพบกันเพื่อทบทวนความคืบหน้าของการดำเนินงาน และกำหนดเป้าหมายวัตถุประสงค์หลักของความร่วมมือในปีต่อๆ ไป เป้าหมายที่โดดเด่นที่สุด อันหนึ่งของเอเปค คือ "เป้าหมายโบกอร์" ที่จะส่งเสริมการเปิดเสรีด้านการค้า และการลงทุนในภูมิภาค เอเชีย- แปซิฟิก โดยเริ่มจากสมาชิกที่พัฒนาแล้วภายในปี 2553 และสำหรับสมาชิกกำลังพัฒนาที่เหลือภายในปี 2563 โบกอร์เป็นชื่อของเมืองชายทะเลตั้งอยู่บนเกาะชวา ประเทศอินโดนีเซีย ซึ่งเป็นสถานที่ประชุมผู้นำ เศรษฐกิจเอเปค ครั้งที่ 2 เมื่อปี 2537

ปฏิญญากรุงโซลเมื่อปี 2534 ได้ระบุหลักการสำคัญของเอเปค ดังนี้

1. ส่งเสริมความร่วมมือเพื่อความเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจในภูมิภาค และเศรษฐกิจโลก
2. ส่งเสริมระบบการค้าพหุภาคี
3. ลดอุปสรรคทางการค้า การค้าบริการ และการลงทุนในทางที่สอดคล้องกับหลักการของแกตต์ (ขณะนั้น WTO ยังมีได้ก่อตั้ง)
4. ไม่เป็นการรวมกลุ่มทางการค้าแบบปิด (trade bloc)
- 5.หารือ และแลกเปลี่ยนความคิดเห็นเกี่ยวกับภาวะ และแนวทางแก้ไขปัญหาด้านเศรษฐกิจทั้งของประเทศสมาชิก และของภูมิภาค

เอเปคเป็นเวทีสำหรับการแลกเปลี่ยนข้อคิดเห็นเกี่ยวกับประเด็นทางเศรษฐกิจที่ประเทศสมาชิกสนใจการดำเนินงานยึดหลักฉันทามติ ความเท่าเทียมกัน และผลประโยชน์ร่วมกันของประเทศสมาชิก

4. ประชาคมอาเซียนกับประเทศไทย

4.1 บทบาทของประเทศไทยในประชาคมอาเซียน

ก. ด้านการเมือง และความมั่นคง

ประเทศไทยมีบทบาทสำคัญในการร่วมสร้างความมั่นคงภายในภูมิภาคเสมอมา ไม่ว่าจะเป็นการร่วมสนับสนุนให้มีการประกาศปฏิญญากำหนดให้ภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้เป็นเขตแห่งสันติภาพเสรีภาพ และความเป็นกลาง (Zone of Peace, Freedom and Neutrality : ZOPFAN) ซึ่งเป็นการแสดงเจตนารมณ์ของอาเซียน ให้ภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้เป็นภูมิภาคที่ปลอดการแทรกแซงจากภายนอก เพื่อเป็นหลักประกันต่อสันติภาพ และความมั่นคงของภูมิภาค และเสนอให้อาเซียน

ต่อมาประเทศไทยเป็นผู้มีบทบาทสำคัญในการผลักดันให้มีการลงนามในสนธิสัญญาไมตรี และความร่วมมือในเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ (Treaty of Amity and Cooperation – TAC) ซึ่งกำหนดหลักการพื้นฐานของความร่วมมือ และการดำเนินความสัมพันธ์ระหว่างกันของประเทศสมาชิก โดยมีหลักการสำคัญของสนธิสัญญา ได้แก่

1. เคารพในเอกราช การมีอำนาจอธิปไตย ความเท่าเทียมกัน ความมั่นคงทางดินแดนและเอกลักษณ์แห่งชาติของทุกประเทศ

2. ปราศจากการแทรกแซงจากภายนอกการโค่นล้ม และการใช้กำลังบีบบังคับ

3. การไม่แทรกแซงกิจการภายในซึ่งกันและกัน

4. การแก้ไขปัญหาคความขัดแย้งโดยสันติวิธี

5. การยกเลิกการใช้การคุกคาม และกองกำลัง

6. การมีความร่วมมือที่มีประสิทธิภาพระหว่างกัน

ประเทศไทยได้เสนอให้มีการประชุมว่าด้วยการเมือง และความมั่นคงในภูมิภาคเอเชีย-แปซิฟิก (ASEAN Regional Forum หรือ ARF) เพื่อเสริมสร้างความไว้วางใจกันระหว่างประเทศในเอเชีย-แปซิฟิก ซึ่งไทยได้เป็นเจ้าภาพจัดการประชุมครั้งแรก ในปีพ.ศ.2537 มุ่งเน้น 3 เรื่องหลัก ได้แก่ ส่งเสริมการสร้างควมไว้วางใจกัน (Confidence Building) การพัฒนาการทูตเชิงป้องกัน (Preventive Diplomacy) และการแก้ไขความขัดแย้ง (Conflict Resolution)

ประเทศไทยมีบทบาทในการร่วมลงนามในสนธิสัญญาว่าด้วยเขตปลอดอาวุธนิวเคลียร์แห่งเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ (Southeast Asia Nuclear Weapons Free Zone : SEANWFZ) ซึ่งมีสาระสำคัญอยู่ที่การกำหนดให้ประเทศภาคีห้ามพัฒนา ผลิต หรือได้มาซึ่งการครอบครอง หรือควบคุมอาวุธนิวเคลียร์ และเขตปลอดอาวุธนิวเคลียร์ดังกล่าว ได้แก่ ดินแดนของรัฐภาคี ตลอดจนไหล่ทวีป และเขตเศรษฐกิจจำเพาะของรัฐภาคี ดินแดน ได้แก่ ดินแดนทางบก แหล่งน้ำภายในทะเล อาณาเขตน่านน้ำ หมู่เกาะ ก้นทะเล ตลอดจนใต้ดิน และน่านฟ้าเหนือดินแดนด้วย

ข. ด้านเศรษฐกิจ

ในด้านเศรษฐกิจของอาเซียนประเทศไทยมีบทบาทอย่างมากในการส่งเสริมความร่วมมือทางเศรษฐกิจของภูมิภาคนี้ เพื่อเสริมสร้างความมั่งคั่ง และความสงบสุขของภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ ในการประชุมครั้งสำคัญต่างๆ ของอาเซียน ประเทศไทย และประเทศสมาชิก

อาเซียนได้ร่วมลงนามในความตกลงเพื่อความร่วมมือทางเศรษฐกิจหลายฉบับซึ่งล้วนมีความสำคัญ และเป็นประโยชน์ต่อการพัฒนาเศรษฐกิจของอาเซียนโดยรวม และของไทยเอง ไม่ว่าจะเป็นการเสนอให้จัดตั้งเขตการค้าเสรีอาเซียน (ASEAN Free Trade Area : AFTA) โดยมีวัตถุประสงค์ในการเพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขันของอาเซียนในฐานะที่เป็นฐานการผลิตสำคัญในการป้อนสินค้าสู่ตลาดโลก นับเป็นพัฒนาการของความร่วมมือทางเศรษฐกิจของอาเซียนที่สำคัญ ซึ่งนำไปสู่การจัดทำ ความตกลงแม่บทว่าด้วยการส่งเสริมความร่วมมือทางเศรษฐกิจของอาเซียน พ.ศ.2535 (Framework Agreement on Enhancing ASEAN Economic Cooperation 1992)

เพื่อก้าวขึ้นเป็น “ประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน” ได้อย่างสมบูรณ์ ภายในปี พ.ศ. 2558 สมาชิกทั้ง 10 ประเทศจึงต้องลดช่องว่างระหว่างประเทศอาเซียนเข้ากับประเทศสมาชิกใหม่คู่ไปกับการลดช่องว่างการพัฒนาระหว่างอาเซียนกับภายนอกภูมิภาค ซึ่งสองประเด็นนี้เป็นภารกิจสำคัญของโครงการ “ความริเริ่มเพื่อการรวมตัวของอาเซียน” Initiative for ASEAN Integration เรียกว่า IAI การริเริ่มแผนงาน IAI เพื่อสร้างความเท่าเทียมในการพัฒนาเศรษฐกิจระหว่างประเทศสมาชิกอาเซียนเก่า 6 ประเทศ คือ อินโดนีเซีย มาเลเซีย ฟิลิปปินส์ สิงคโปร์ ไทย และบรูไน กับสมาชิกอาเซียนใหม่ 4 ประเทศ ที่เรียกว่า กลุ่ม CLMV ได้แก่ กัมพูชา ลาว พม่า และเวียดนาม มีจุดเริ่มต้นจากการประชุมสุดยอดอาเซียนอย่างไม่เป็นทางการ ครั้งที่ 4 เมื่อเดือนพฤศจิกายน พ.ศ.2543 ต่อมา มีการจัดทำ IAI Work Plan เพื่อเสริมสร้างขีดความสามารถของกลุ่มประเทศ CLMV ลดปัญหาความยากจน ยกระดับความเป็นอยู่ของประชาชน และเตรียมความพร้อมต่อการแข่งขันบนเวทีโลก โดยมีโครงการพัฒนา 4 ด้านหลัก คือ ด้านโครงสร้างพื้นฐาน ด้านทรัพยากรมนุษย์ ด้านเทคโนโลยีสารสนเทศ และการสื่อสาร ด้านการรวมตัวทางเศรษฐกิจ ในเรื่องการค้าสินค้า และบริการ มาตรฐานต่างๆ และการลงทุน

ค. ด้านสังคม และวัฒนธรรม

การประชุมผู้นำรัฐบาลอาเซียน ครั้งที่ 5 เมื่อปี พ.ศ. 2538 ที่กรุงเทพฯ เป็นจุดเริ่มต้นของมิติใหม่ในการพัฒนาสังคม โดยได้ระบุไว้ใน “ปฏิญญากรุงเทพฯ ปี ค.ศ. 1995” ต่อมาที่ประชุมอย่างไม่เป็นทางการของผู้นำรัฐบาลอาเซียน ครั้งที่ 1 ณ กรุงจาร์กาตา เมื่อปี พ.ศ. 2539 (ค.ศ. 1996) ไทยก็ได้มีส่วนผลักดันมติสำคัญ คือ การจัดทำวิสัยทัศน์อาเซียน (ASEAN Vision) ให้ครอบคลุมความร่วมมือด้านการเมือง และสังคมของอาเซียน และได้เห็นชอบให้จัดตั้งมูลนิธิอาเซียนขึ้น เพื่อสนับสนุนกิจกรรมการศึกษา และการสร้างความสัมพันธ์ทางสังคมของอาเซียน ซึ่งจะเสริมสร้างจิตสำนึกในความเป็นอาเซียน และขยายการติดต่อการไปมาหาสู่กัน

สำหรับด้านการศึกษานั้น ประเทศไทยตระหนักถึงความสำคัญของการศึกษาต่อการพัฒนาสังคม จึงได้นำเสนอ และส่งเสริมแนวคิดในการนำการศึกษามาเป็นเครื่องมือในการพัฒนาสังคม และสร้างความเข้าใจอันดีระหว่างกันของประชาชนในอาเซียนอย่างต่อเนื่อง บทบาทสำคัญในด้านนี้ ได้แก่ การริเริ่มจัดตั้งเครือข่ายมหาวิทยาลัยอาเซียน(ASEAN University Network หรือ AUN) ในปี พ.ศ.2538 เพื่อการสร้างอัตลักษณ์อาเซียน และพัฒนามนุษย์ผ่านการสร้างความเข้มแข็งของเครือข่ายมหาวิทยาลัย และสถาบันอุดมศึกษา ในด้านการแลกเปลี่ยนข้อมูลข่าวสารด้านการศึกษา และการดำเนินกิจกรรมด้านการศึกษาระดับสูง

ประเทศไทยมีส่วนสำคัญและมีบทบาทนำในการผลักดันให้เกิด การจัดตั้ง คณะกรรมาธิการว่าด้วยการปกป้อง และส่งเสริมสิทธิของสตรี และเด็ก (ASEAN Commission for the Promotion and Protection of the Rights of Women and Children : ACWC) และ ได้ผลักดันให้กลไกใหม่ๆ ของอาเซียนที่กำหนดไว้ในกฎบัตรฯ สามารถดำเนินงานได้อย่างครบถ้วน รวมทั้งเปิดโอกาสให้ประชาชน และภาคประชาสังคมต่างๆ ได้เข้ามามีส่วนร่วม เพื่อช่วยกันสร้าง ประชาคมอาเซียน โดยรูปธรรมที่เห็นได้ชัด คือ การประกาศจัดตั้ง คณะกรรมาธิการระหว่างรัฐบาล อาเซียนว่าด้วยสิทธิมนุษยชน-ไอชาร์ (ASEAN Intergovernmental Commission on Human Rights หรือ AICHR) ขึ้นอย่างเป็นทางการ ซึ่งเป็นการจัดตั้งกฎบัตรอาเซียน เพื่อทำหน้าที่ส่งเสริม และ ค้ำครองสิทธิมนุษยชน

4.2 โอกาสของไทยในประชาคมอาเซียน

ภายใต้กฎบัตรอาเซียน ซึ่งให้ความสำคัญกับการปฏิบัติตามพันธกรณีต่างๆ ของ ประเทศสมาชิกจะช่วยสร้างเสริมหลักประกันให้กับไทยว่า จะสามารถได้รับผลประโยชน์ตามที่ตกลง กันไว้อย่างเต็มเม็ดเต็มหน่วย นอกจากนี้ การปรับปรุงการดำเนินงานและโครงสร้างองค์กรของ อาเซียนให้มีประสิทธิภาพมากขึ้น และการเสริมสร้างความร่วมมือในทั้ง 3 เสาหลักของประชาคม อาเซียนจะเป็นฐานสำคัญที่จะทำให้อาเซียนสามารถตอบสนองต่อความต้องการ และผลประโยชน์ ของรัฐสมาชิก รวมทั้งยกสถานะ และอำนาจต่อรอง และภาพลักษณ์ของประเทศสมาชิกในเวที ระหว่างประเทศได้ดียิ่งขึ้น ซึ่งจะเอื้อให้ไทยสามารถผลักดัน และได้รับผลประโยชน์ด้านต่างๆ เพิ่มขึ้นด้วย ตัวอย่างเช่น

อาเซียนขยายตลาดให้กับสินค้าไทยจากประชาชนไทย 60 ล้านคน เป็นประชาชน อาเซียนกว่า 550 ล้านคน ประกอบกับการขยายความร่วมมือเพื่อเชื่อมโยงโครงสร้างพื้นฐาน เช่น เส้นทางคมนาคม ระบบไฟฟ้า โครงข่ายอินเทอร์เน็ต ฯลฯ จะช่วยเพิ่มโอกาสทางการค้าและการลงทุน ให้กับไทย

นอกจากนี้ อาเซียนยังเป็นทั้งแหล่งเงินทุน และเป้าหมายการลงทุนของไทย และ ไทยได้เปรียบประเทศสมาชิกอื่นๆ ที่มีที่ตั้งอยู่ใจกลางอาเซียน สามารถเป็นศูนย์กลางทางการ คมนาคม และขนส่งของประชาคม ซึ่งมีการเคลื่อนย้ายสินค้า บริการ และบุคคล ระหว่างประเทศ สมาชิกที่สะดวกขึ้นอาเซียนช่วยส่งเสริมความร่วมมือในภูมิภาคเพื่อเผชิญกับภัยคุกคามที่ส่งผลกระทบต่อ ประชาชนโดยตรง เช่น SARs ไข้หวัดนก การค้ามนุษย์ ภัยพิบัติทางธรรมชาติ หมอกควัน ยา เสพติด ปัญหาโลกร้อน และปัญหาความยากจน เป็นต้น

อาเซียนจะช่วยเพิ่มอำนาจต่อรองของไทยในเวทีโลก และเป็นเวทีที่ไทยสามารถใช้ ในการผลักดันให้มีการแก้ไขปัญหาของเพื่อนบ้านที่กระทบมาถึงไทยด้วย เช่น ปัญหาพม่า ใน ขณะเดียวกันความสัมพันธ์พหุภาคีในกรอบอาเซียนจะเกื้อหนุนความสัมพันธ์ของไทยในกรอบทวิภาคี เช่น ความร่วมมือกับมาเลเซียในการแก้ไขปัญหา 3 จังหวัดชายแดนใต้ด้วย

รัฐบาลได้มอบหมายให้สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจ และสังคม แห่งชาติ (สศช.) บูรณาการแนวทางการดำเนินการของหน่วยงานภาครัฐที่เกี่ยวข้องเพื่อเตรียมความ พร้อมของประเทศในการร่วมผลักดันให้เกิดการสร้างประชาคมอาเซียนภายในปี พ.ศ. 2558 เพื่อให้

เกิดความชัดเจนในการเตรียมการรองรับผลกระทบ และแผนการดำเนินงานที่เป็นรูปธรรมของหน่วยงานภาครัฐที่เกี่ยวข้อง และใช้โอกาสจากความร่วมมือในอาเซียนเสริมสร้างศักยภาพการแข่งขันของประเทศ และส่งเสริมการพัฒนาคุณภาพชีวิต และความเป็นอยู่ของประชาชนประกอบกับความตื่นตัวในการรับรู้เรื่องประชาคมอาเซียนที่มากขึ้นในทุกภาคส่วน

การเตรียมความพร้อม และใช้โอกาสจากการรวมตัวทางเศรษฐกิจ สังคม และวัฒนธรรมการเมือง และความมั่นคงของอาเซียน และการเชื่อมโยงภายในภูมิภาคทั้งด้านโครงสร้างพื้นฐาน กฎระเบียบและประชาชน จะเป็นการเสริมสร้างขีดความสามารถในการแข่งขันของประเทศยกระดับคุณภาพชีวิต และสวัสดิการของประชาชนที่ดีขึ้น รวมทั้งสร้างความร่วมมือในการแก้ไขปัญหาความขัดแย้ง และความมั่นคงในรูปแบบต่างๆ เป็นหลักการสำคัญที่นำมาซึ่งการกำหนดยุทธศาสตร์การเข้าสู่ประชาคมอาเซียน ปี 2558 ภายใต้แนวทางการพัฒนา 8 ยุทธศาสตร์ ได้แก่

ยุทธศาสตร์ที่ 1 การเสริมสร้างความสามารถในการแข่งขันของสินค้า บริการ การค้า และการลงทุน มีเป้าหมายในการพัฒนาศักยภาพภาคการผลิต บริการ การค้า และการลงทุน เพื่อรองรับการเปิดเสรี และใช้โอกาสจากการเป็นตลาด และฐานการผลิตเดียว

ยุทธศาสตร์ที่ 2 การพัฒนาคุณภาพชีวิต และการคุ้มครองทางสังคม มีเป้าหมายให้ประชาชนได้รับการคุ้มครองทางสังคม และประกันความเสี่ยง มีสภาพแวดล้อมความเป็นอยู่ที่ดีขึ้น และปลอดภัย

ยุทธศาสตร์ที่ 3 การพัฒนาโครงสร้างพื้นฐาน และโลจิสติกส์ มีเป้าหมายในการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานให้มีความเชื่อมโยง และมีขีดความสามารถในการรองรับ พร้อมทั้งมีกฎระเบียบที่อำนวยความสะดวกทั้งการค้า และการลงทุน

ยุทธศาสตร์ที่ 4 การพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ มีเป้าหมายในการพัฒนามาตรฐานการศึกษาอาเซียน รวมทั้งทักษะฝีมือ และภาษา กลุ่มเป้าหมายที่สำคัญ ได้แก่ การศึกษาแรงงาน/ผู้ประกอบการ และเจ้าหน้าที่รัฐ

ยุทธศาสตร์ที่ 5 การพัฒนากฎหมาย กฎ และระเบียบ มีเป้าหมายในการปรับปรุงกฎหมายกฎ ระเบียบที่อำนวยความสะดวกการค้า การลงทุน และสอดคล้องกับพันธกรณี และข้อตกลงต่างๆ

ยุทธศาสตร์ที่ 6 การสร้างความรู้ ความเข้าใจ และความตระหนักถึงความสำคัญของอาเซียน มีเป้าหมายให้ประชาชนทุกกลุ่มเข้าใจ และตระหนักถึงความสำคัญของการเป็นประชาคมอาเซียนโดยมีกลุ่มเป้าหมายที่สำคัญ ได้แก่ ภาคประชาชน ภาคแรงงาน/ผู้ประกอบการ และภาครัฐ

ยุทธศาสตร์ที่ 7 การเสริมสร้างความมั่นคง มีเป้าหมายในการสร้างความร่วมมือด้านการเมืองและความมั่นคงเพื่อนำไปสู่ภูมิภาคที่มีบรรทัดฐาน เอกภาพ และสันติภาพร่วมกัน

ยุทธศาสตร์ที่ 8 การเพิ่มศักยภาพของเมืองเพื่อเชื่อมโยงโอกาสจากอาเซียน มีเป้าหมายในการพัฒนาเมืองให้มีศักยภาพที่จะเชื่อมโยงกับประเทศสมาชิกอาเซียน ทั้งในด้านอุตสาหกรรม การท่องเที่ยวบริการ การลงทุน และการค้าชายแดน (สำนักงานพัฒนาเศรษฐกิจ และสังคมแห่งชาติ, 2556, หน้า 13-14)

4.3 ข้อจำกัดของไทยในประชาคมอาเซียน

4.3.1 ประเทศสมาชิกอาเซียน มีสภาพภูมิศาสตร์ที่คล้ายคลึงกัน จึงทำให้มีสินค้าเกษตรหรือแร่ธาตุที่คล้ายคลึงกัน จนส่งผลให้มีการแย่งตลาดกันเอง และสินค้าส่วนใหญ่เป็นผลผลิตทางการเกษตรที่ยังไม่ได้แปรรูป ทำให้ราคาสินค้าตกต่ำ นโยบายเขตการค้าเสรีในภูมิภาคนี้จึงดำเนินไปอย่างช้ามาก

4.3.2 สินค้าอุตสาหกรรมในกลุ่มอาเซียนนั้นก็เป็อุตสาหกรรมประเภทเดียวกัน แต่แต่ละประเทศต่างก็มุ่งจะพัฒนาประเทศให้เป็นประเทศที่พัฒนาแล้วตามแบบอย่างตะวันตก จึงต้องมีการจัดซื้อเทคโนโลยีขั้นสูง จำเป็นที่จะต้องพึ่งพาสินค้าจากประเทศอุตสาหกรรมนอกกลุ่มอาเซียน ทำให้การค้าขายระหว่างกันในกลุ่มอาเซียนทำได้ยาก

4.3.3 ประเทศในอาเซียนพยายามพัฒนาอุตสาหกรรมภายในประเทศเพื่อทดแทนการนำเข้า แต่แต่ละประเทศพยายามส่งเสริม พัฒนา และคุ้มครองอุตสาหกรรมในประเทศตน โดยการใช้จ่ายภาษีหรือกำหนดโควตา ซึ่งสวนทางกับหลักการในการรวมกลุ่ม และตลาดการค้าเสรี ซึ่งเป็นประเทศสมาชิกรวมกลุ่มกันต้องยกเลิกข้อเลือกปฏิบัติทางการค้าระหว่างประเทศเพื่อก่อให้เกิดการค้าเสรี (Free Trade) ดังนั้น ข้อตกลงใน AFTA ของอาเซียนหลายข้อจึงยังไม่ได้รับการปฏิบัติ

4.3.4 ความแตกต่างกันทางการเมืองและการปกครอง กฎบัตรอาเซียนได้กำหนดไว้ชัดเจนถึงหลักการประชาธิปไตย และให้ประเทศสมาชิกยึดมั่นต่อรัฐบาลที่มาจากวิถีทางรัฐธรรมนูญ การสร้างประชาคมความมั่นคงอาเซียนก็จะช่วยยกระดับความร่วมมือในการส่งเสริมประชาธิปไตยของแต่ละประเทศอันมีผลต่อความสงบเรียบร้อยทางการเมืองในภูมิภาคด้วย แต่การปกครองของประเทศสมาชิกอาเซียนมีหลากหลายรูปแบบ

4.3.5 ความขัดแย้งระหว่างประเทศอาเซียน ประเทศสมาชิกในกลุ่มอาเซียนยังมีปัญหาความขัดแย้งระหว่างประเทศอยู่ เช่น ปัญหาพรมแดนระหว่างประเทศไทย – กัมพูชา ปัญหาพรมแดนระหว่าง มาเลเซีย – ฟิลิปปินส์ – อินโดนีเซีย

4.3.6 ความแตกต่างด้านสังคม และวัฒนธรรม ภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้เป็นดินแดนซึ่งมีความหลากหลายทางเชื้อชาติ ศาสนา โดยสามารถแบ่งกลุ่มประเทศตามศาสนาที่ประชากรส่วนใหญ่ ของประเทศนับถือได้ ดังนี้

- ประเทศที่ประชากรส่วนใหญ่นับถือศาสนาอิสลาม คือ บรูไน อินโดนีเซีย และมาเลเซีย

- ประเทศที่ประชากรส่วนใหญ่นับถือศาสนาพุทธ คือ กัมพูชา ลาว พม่า เวียดนาม สิงคโปร์ และประเทศไทย

- ส่วนในฟิลิปปินส์ประชากรส่วนใหญ่นับถือศาสนาคริสต์

บทสรุป

“ประชาคมอาเซียน” เป็นเป้าหมายของการรวมตัวกันของประเทศสมาชิกอาเซียน เพื่อเพิ่มอำนาจต่อรอง และขีดความสามารถการแข่งขันของอาเซียนในเวทีระหว่างประเทศในทุกด้าน รวมถึงความสามารถในการรับมือกับปัญหาใหม่ๆ ในระดับโลกที่ส่งผลกระทบต่อภูมิภาคอาเซียน เช่น ภาวะโลกร้อน การก่อการร้าย หรือกล่าวอีกนัยหนึ่งคือ การเป็นประชาคมอาเซียน คือ การทำให้ประเทศสมาชิกอาเซียนเป็น “ครอบครัวเดียวกัน” ที่มีความแข็งแกร่งและมีภูมิคุ้มกันที่ดี โดยสมาชิกในครอบครัวมีสภาพความอยู่ที่ดี ปลอดภัย และสามารถทำมาค้าขายได้อย่างสะดวกมากยิ่งขึ้น

ประชาคมอาเซียนถือกำเนิดขึ้นอย่างเป็นทางการ เมื่อเดือนตุลาคม 2546 จากการที่ผู้นำอาเซียนได้ร่วมลงนามในปฏิญญาว่าด้วยความร่วมมืออาเซียน ที่เรียกว่า “ข้อตกลงบาหลี 2” เพื่อเห็นชอบให้จัดตั้งประชาคมอาเซียน ภายในปี 2563 แต่ต่อมาได้ตกลงร่นระยะเวลาจัดตั้งให้เสร็จในปี 2558

ประชาคมอาเซียน ประกอบด้วย 3 ประชาคมย่อย ซึ่งเปรียบเสมือนสามเสาหลักซึ่งเกี่ยวข้องสัมพันธ์กัน ได้แก่

1. ประชาคมการเมือง และความมั่นคงอาเซียน มุ่งให้ประเทศในภูมิภาคอยู่ร่วมกันอย่างสันติ มีระบบแก้ไขความขัดแย้งระหว่างกันได้ด้วยดี มีเสถียรภาพอย่างรอบด้าน มีกรอบความร่วมมือเพื่อรับมือกับภัยคุกคามความมั่นคงทั้งรูปแบบเดิม และรูปแบบใหม่ๆ เพื่อให้ประชาชนมีความปลอดภัย และมั่นคง

2. ประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน มุ่งให้เกิดการรวมตัวกันทางเศรษฐกิจ และการอำนวยความสะดวกในการติดต่อค้าขายระหว่างกัน อันจะทำให้ภูมิภาคมีความเจริญมั่งคั่ง และสามารถแข่งขันกับภูมิภาคอื่นๆ ได้ เพื่อความอยู่ดีกินดีของประชาชนในประเทศอาเซียน

3. ประชาคมสังคม และวัฒนธรรมอาเซียน เพื่อให้ประชาชนแต่ละประเทศอาเซียนอยู่ร่วมกันภายใต้แนวคิดสังคมที่เอื้ออาทร มีสวัสดิการทางสังคมที่ดี และมีความมั่นคงทางสังคม

คำศัพท์น่ารู้

Ambalat-Block	เขตแดนทับซ้อนในทะเลระหว่างอินโดนีเซียกับมาเลเซียในบริเวณทะเลด้านสุลาเวสี ซึ่งเกิดความขัดแย้งตั้งแต่ปี 2005 เมื่อมาเลเซียให้สัมปทานค้นหาแหล่งน้ำมัน โดยที่แต่เดิมอินโดนีเซียก็ได้ให้สัมปทานค้นหาแหล่งน้ำมันอยู่แล้ว
ASEAN Connectivity การเชื่อมโยงในภูมิภาคอาเซียน	การเพิ่มประสิทธิภาพการเชื่อมโยงระหว่างอาเซียนด้านสินค้า บริการ งาน และแรงงานระหว่างกัน ซึ่งมีวัตถุประสงค์ในการเชื่อมโยงทางกายภาพ สถาบันและประชาชน
ASEAN Human Rights Declaration (AHRD) ปฏิญญาอาเซียนว่าด้วยสิทธิมนุษยชน	เอกสารทางการเมืองของอาเซียนในการส่งเสริมและคุ้มครองสิทธิมนุษยชน ซึ่งประกอบไปด้วยหลักสากลว่าด้วยสิทธิมนุษยชนทั่วไป สิทธิพลเมืองและสิทธิทางการเมือง สิทธิทางเศรษฐกิจ สิทธิทางสังคมและวัฒนธรรม สิทธิในการพัฒนา สิทธิในสันติภาพ และความร่วมมือในการส่งเสริมและปกป้องสิทธิมนุษยชน
ASEAN Regional Forum (ARF) องค์ประชุมแห่งภูมิภาคอาเซียน	องค์ประชุมด้านการเมืองและความมั่นคงในกรอบพหุภาคี เพื่อสร้างความเข้มแข็งในการเจรจาต่อรองในระดับสันติภาพของภูมิภาค ประกอบด้วยกลุ่มรัฐมนตรีต่างประเทศจากรัฐในภูมิภาคเอเชียแปซิฟิก ทั้งจากประเทศสมาชิกอาเซียนและรัฐคู่เจรจาของอาเซียนรัฐอื่น
ASEAN Summit ที่ประชุมสุดยอดอาเซียน	เป็นกลไกการบริหารสูงสุด โดยเป็นการประชุมระดับผู้นำอาเซียน ทำหน้าที่กำหนดนโยบายและแนวทางความร่วมมือต่างๆ
Greater Mekong Subregion (GMS) อนุภูมิภาคในอาณาบริเวณมหานทีแม่น้ำโขง	ความตกลงร่วมมือภูมิภาคระดับย่อยระหว่างกัมพูชา จีน ลาว เมียนมาร์ และไทยตั้งแต่ปี 1992 เพื่อขยายความสัมพันธ์ทางเศรษฐกิจร่วมกัน
Initiative for ASEAN Integration (IAI) ความริเริ่มบูรณาการของอาเซียน	แผนงานลดช่องว่างของการพัฒนาเศรษฐกิจระหว่างสมาชิกหลักกับกลุ่มประเทศ CLMV โดยการพัฒนา 4 ภาคส่วนสำคัญได้แก่ <ol style="list-style-type: none"> 1. ด้านโครงสร้าง 2. ด้านการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ 3. ด้านข้อมูลและเทคโนโลยีสื่อสาร 4. การบูรณาการทางเศรษฐกิจของภูมิภาค

แบบทดสอบ

1) 5 ประเทศที่เป็นประเทศก่อตั้งอาเซียนมีประเทศใดบ้าง

- ก. มาเลเซีย พม่า ไทย สิงคโปร์ ฟิลิปปินส์
- ข. มาเลเซีย อินโดนีเซีย สิงคโปร์ ฟิลิปปินส์ เวียดนาม
- ค. มาเลเซีย สิงคโปร์ ติมอร์ ไทย อินโดนีเซีย
- ง. มาเลเซีย ไทย อินโดนีเซีย สิงคโปร์ ฟิลิปปินส์
- จ. มาเลเซีย ไทย อินโดนีเซีย สิงคโปร์ ลาว

2) สัญลักษณ์ของอาเซียน คือ ข้อใด

- ก. ต้นไม้ 10 ต้น
- ข. รวงข้าวสีเหลือง 10 มัด
- ค. ต้นราชพฤกษ์ 10 ต้น
- ง. ดอกกล้วยไม้ราตรี 10 ช่อ
- จ. ดอกบุหงารายอ 10 ช่อ

3) ข้อใดไม่ใช่ประเด็นปัญหาภายใต้เสาหลักประชาคมสังคมและวัฒนธรรม

- ก. อาชญากรรมระหว่างประเทศ
- ข. การพัฒนาทรัพยากรมนุษย์
- ค. การคุ้มครองและสวัสดิการสังคม
- ง. การสร้างอัตลักษณ์อาเซียน
- จ. สิทธิและความยุติธรรม ทางสังคม

4) ข้อใดเป็นหนึ่งในเป้าหมายของประชาคมการเมืองและความมั่นคงอาเซียน (ASEAN Political-Security Community)

- ก. ประชาคมที่ทำให้ภูมิภาคมีความเป็นเอกภาพ
- ข. เป็นภูมิภาคที่มีขีดความสามารถในการแข่งขันสูง
- ค. เป็นภูมิภาคที่บูรณาการเข้ากับเศรษฐกิจโลกได้อย่างสมบูรณ์
- ง. ประชาคมที่มีประชาชนเป็นศูนย์กลาง
- จ. ผิดทุกข้อ

5) โครงสร้างองค์กรของอาเซียนอยู่ในหมวดใดของกฎบัตรอาเซียน

- ก. หมวดที่ 2
- ข. หมวดที่ 3
- ค. หมวดที่ 4
- ง. หมวดที่ 5
- จ. หมวดที่ 6

6) ประเทศใดเข้าร่วมเป็นสมาชิกอาเซียนเป็นประเทศที่ 6

- ก. ราชอาณาจักรกัมพูชา
- ข. บรูไนดารุสซาลาม
- ค. สาธารณรัฐสังคมนิยมเวียดนาม
- ง. สาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว
- จ. สหภาพพม่า

7) APSC ย่อมาจากคำว่าอะไร

- ก. ASEAN Political-Social Community
- ข. ASEAN Personal-Security Community
- ค. ASEAN Political-Security Community
- ง. ASEAN Personal-Social Community
- จ. ASEAN Penal-Security Community

8) ผู้ที่จะเข้าร่วมการประชุมสุดยอดของอาเซียนคือใคร

- ก. รัฐมนตรีต่างประเทศของประเทศสมาชิก
- ข. คณะมนตรีประชาคม
- ค. ประชาชนของประเทศสมาชิก
- ง. ผู้แทนถาวรประจำอาเซียน
- จ. คณะกรรมการประจำอาเซียน

ข้อ 9 -10 ตอบคำถามจากตัวเลือกต่อไปนี้

- ก. กรุงบันดาร์ เสรี เบกาวัน
- ข. กรุงจาการ์ตา
- ค. กรุงกัวลาลัมเปอร์
- ง. กรุงมะนิลา
- จ. กรุงฮานอย

9) เมืองหลวงของประเทศสาธารณรัฐสังคมนิยมเวียดนาม

10) เมืองหลวงของประเทศสหพันธรัฐมาเลเซีย

